Cena Emila Belluša 2025 / Emil Belluš Prize 2025
35. ROČNÍK / 35th volume

Laureát: Ľubo Závodný

9 788089 934232

SPOLOK ARCHITEKTOV SLOVENSKA
SLOVAK ARCHITECTS SOCIETY

CENA EMILA BELLUŠA 2025

SPOLOK ARCHITEKTOV SLOVENSKA

SLOVAK ARCHITECTS SOCIETY

Prezídium SAS
udelilo v roku 2025
Cenu Emila Belluša

Ľubovi Závodnému
za celoživotné dielo

Cena Emila Belluša 2025
Laudácio

„To už mám akože celkom skončiť?" spýtal sa ma Ľubo Závodný, keď sa dozvedel, že dostane Cenu Emila Belluša za celoživotné dielo. Odvtedy mám aj ja osobne dilemu ako vlastne chápať túto tradičnú, dnes už historickú, cenu Spolku architektov Slovenska, ktorú udeľujeme už po 35. raz. Asi by bolo lepšie nahradiť pojem celoživotné dielo formuláciou: cena za významný a dlhoročný prínos v rozvoji slovenskej architektúry. Na druhej strane, architekt Ľubo Závodný postavil doteraz už toľko domov, že druhým by na to nestačili ani tri životy. Rozhodne k rozvoju slovenskej architektúry svojím dielom prispel nie jednou tehličkou, ale ich celým vagónom.

V kruhu dobrej spoločnosti

Architektovi Závodnému musela byť architektúra daná do vienka už pri narodení i keď, ako tvrdí, v ich blízkej rodine architekt nebol. Napriek tomu, keď pátral po svojich koreňoch, objavil na cintoríne v Brezovej pod Bradlom vo veľmi dobrej spoločnosti, hneď vedľa hrobov Juraja Tvaroženka a Dušana Jurkoviča, pochovaných viacerých Závodných, ktorí boli stavitelia. Tak predsa len nejaké gény pre toto povolanie v rodine boli. Dobrý technický základ pre štúdium však dostal aj na Strednej priemyselnej škole stavebnej v Bratislave, kde ho učil aj legendárny Vladimír Cibulka. Štúdium na Fakulte architektúry zvládal veľmi dobre a ukončil ho v roku 1983. V tom istom roku sa oženil, ako to v tej dobe bývalo dosť časté, so spolužiačkou Martou Treindlovou. Možno práve preto, že ona veľmi dobre rozumie úskaliam tohto povolania, sú spolu dodnes – už viac ako 42 rokov. Ak sme teda už takto načreli aj do životopisu architekta Ľuba Závodného, tak môžeme uviesť, že aj jeho brat Juraj je tiež úspešný architekt a tiež si zobral za ženu architektku. Z troch Ľubových detí staršia dcéra je architektka žijúca vo Švajčiarsku a najmladší syn architektúru ešte len študuje na FAD v Bratislave. Jednoducho celkom slušný základ pre architektonický klan.

Už počas štúdia na FA SVŠT si jeho talent všimli viacerí pedagógovia, z ktorých sa neskôr stali nielen jeho kolegovia, ale predovšetkým priatelia. Ľubo rád spomína na Ivana Petelena, u ktorého robil úspešný semestrálny projekt ocenený Cenou dekana, zažil Lumíra Lýseka, Ľubomíru Fašangovú, ale i legendárnu trojicu urbanistov Tibora Alexyho – Jána Kavana – Filipa Trnkusa. S Petrom Vodrážkom, ktorý bol tiež jeho pedagógom, ho spája dodnes nielen spomínané priateľstvo, ale i viaceré spoločné projekty. Až do revolúcie v roku 1989 bol súčasťou tých typických veľkých projektových ústavov. Pre začínajúceho architekta je to vždy dobrá skúsenosť robiť v takýchto ateliéroch a hlavne kolektívoch. V tom čase tu mal možnosť pracovať a debatovať o architektúre s Ivanom Matušíkom, Jánom Bahnom, Andrejom Gürtlerom, Fecom Minárikom i Ľubom Mihálikom, Ferom Kalesným a ďalšími. A tak mal vlastne veľké šťastie, že nielen počas štúdií, ale i potom neskôr sa ocitol v kruhu dobrej spoločnosti, ktorá ho ovplyvnila tým správnym smerom.

Ateliér Závodný

Po revolúcii všetko nabralo na rýchlych otáčkach a pre architekta Ľuba Závodného to bol začiatok mimoriadne tvorivého a plodného obdobia. V tomto období realizoval bytový dom D v Šamoríne (1992), o dva roky neskôr budovu Centrály VÚB v Bratislave (1994 – 1996), evanjelický kostol v Nitre (2000), ale i ďalšie bratislavské realizácie: Rímsko-katolícke pastoračné centrum Kráľovnej rodiny (2000), Tatracentrum (2001), Atrium – dom nábytku (2003), ale i viacero originálnych ví – Vila Devín (2009), Devín 2 (2012), Kĺzavá (2012), Dom v jame (2010), Vila Červeňova (2011), Vila G (2019) a množstvo ďalších. Pozoruhodné je, že vlastný ateliér – Ateliér ZÁVODNÝ – zakladá už v roku 1995 práve počas realizácie Centrály VÚB, ktorú začali projektovať ešte v ateliéri Bahna_Palčo_Starý_Závodný. Už v tom čase mal jasno v názoroch na architektúru. Cítil a vedel, že stojí na pevných nohách a aj preto mal guráž ísť ďalej vlastnou cestou, po ktorej kráča až dodnes. V jeho ateliéri sa počas 30 rokov vystriedalo veľa architektov. Spomeniem Mateja Sieberta, Juraja Sumbala, Dana Priehodu,

Dalibora Michaláka, Georga Bliznakova, Juraja Polyáka, Michala Langa, Janku Šveckovú i Antóniu Števankovú a hlavne Michala Bielika, ktorí boli spoluautormi či spolupracovníkmi v mnohých zo spomínaných realizácií (podrobný zoznam diel s autormi – viď str. 79 - 80). Okrem mnohých architektov boli dlhé roky dôležitou súčasťou jeho ateliéru aj stavební inžinieri, z ktorých tu dlhé roky pôsobil Ľubomír Žemla. Spolupráca architekta a stavebného inžiniera tvorila v tomto prípade základ pre úspešné realizácie a dotiahnutie stavebných detailov, tak dôležitých pre kvalitnú architektúru. Dôraz na detail je neodmysliteľnou súčasťou rozmýšľania a tvorby Ľuba Závodného.

Čo všetko stihol

Rada by som však teraz už jemne vybočila od konvencií kladených na písanie laudácia. Nakoniec všetky podstatné fakty a údaje o diele architekta Ľuba Závodného sú súčasťou tohto katalógu. Dozviete sa, že postavil viac ako 60 podstatných domov, že bol viac ako 50-krát členom či predsedom rôznych architektonických porôt, že mal množstvo domácich i zahraničných výstav s výstižnými názvami: Domy, Mojich 60, DOMY 60, Moje bratislavské domy, Moje domy. Na takýchto veciach si vždy dáva záležať, aby na seba nejak nadväzovali a vytvárali kompaktný a konzistentný celok. To však jednoznačne čítame i v jeho architektúre. Dozviete sa však aj to, že má asi už všetky naše architektonické ceny, a to mnohé z nich viacnásobne (Cenu Dušana Jurkoviča, CE ZA AR, Cenu ARCH, Stavbu roka, ASB Osobnosť architektúry a stavebníctva, Krištáľové krídlo, ale i Medailu Emilla Belluša), ale aj, že popri práci v ateliéri ostatných 20 rokov odovzdáva svoje cenné skúsenosti študentom na Fakulte architektúry a dizajnu v Bratislave a okrem toho je stále činný aj v Slovenskej komore architektov.

Architektúra Ľuba Závodného

Aká je vlastne architektúra Ľuba Závodného? Vyjadrila by som ju slovami presná, jednoznačná, presvedčivá, pravdivá a kontextuálna, názorovo pevná. Bravúrne narábajúca s geometriou, priestorovými súradnicami, kde x, y a aj z na seba nadväzujú a premyslene spolupracujú tak, aby podporili výslednú formu a nadviazali na kontext. Vidieť to v Tatracentre, Dome nábytku Atrium, polyfunkčnom dome Tatracity, ale i v ďalších. Kontext je v tvorbe Ľuba Závodného jeden z podstatných a určujúcich momentov pri tvorbe konceptu. Nejde však o pokorné podriaďovanie sa, naopak, ide o smelé a presvedčivé vyjadrenie zrelého názoru na tvorbu priestoru, pri ktorom dokáže vnímať všetko podstatné a nadväzovať na to, čo má preukázateľné hodnoty. Aj v architektúre platí, že oddeľovaním zrna od pliev dokážeme priniesť obraz pravdy a architektúru nadčasových hodnôt. Domy Ľuba Závodného postavené na pevnom a jednoznačnom, niekedy až minimalistickom vzorci prinášajú efekt jasného silného ovládnutia priestoru. Ak by sme chceli takúto architektúru personalizovať, tak by som ju charakterizovala ako osobnosť so silnou charizmou. Platí to nielen o jeho rozmerovo veľkých domoch, ale prekvapivo silne ovláda priestor aj subtílna figúra Rímsko-katolíckeho pastoračného centra Kráľovnej rodiny či Vila Hrozno a mnohé ďalšie. Ako je možné, že architektúra Ľuba Závodného je taká jednoznačná? Spočíva to v jeho nespornom talente najprv objaviť a potom do konca držať to podstatné, čo robí jeho dom domom – líniu, hranu, zalomenie, oblúk, konzolu, väzbu na okolie, jednoducho vždy originálny a v priestore logicky posadený koncept, ktorý dokáže vyjadriť pár čiarami. Toto prosté tajomstvo odovzdáva aj na konzultáciách študentom v ateliéri. Ľubo Závodný nadväzuje svojím originálnym autorským rukopisom a súčasným jazykom na princípy modernistickej architektúry 20. storočia. Citlivo pracuje s kompozíciou formy, kde sa mu darí premyslene zvýrazňovať, vždy v súlade s konceptom, originálne detaily. K tomu však patrí aj jeho systematické dokumentovanie všetkých dôležitých domov v pôsobivých 3D modeloch (viac ako 100), ktoré by si rozhodne zaslúžili umiestnenie na čestnom mieste v doteraz ešte neexistujúcej galerijnej zbierke modernej architektúry.

Bellušova cena pre Ľuba Závodného
Tohtoročná, 35-ročná a zároveň tridsiata piata Cena Emilla Belluša však patrí predovšetkým Ľubovi Závodnému a nie jeho domom. Na druhej strane práve tie sú dôvodom, prečo ju dostáva. Sú výsledkom nielen jeho profesionálnej zručnosti, ale predovšetkým výsledkom jeho oddanosti profesii architekta, húževnatosti, dochvíľnosti, pracovitosti a jasného pohľadu, jednoznačných názorov nielen na architektúru, ale celkovo na život ako taký. Ľuba poznám viac ako 30 rokov. Spája nás práca, škola, ale i priateľstvo, ktoré si veľmi vážim. Jeho morálne hodnoty a etické postoje z neho robia človeka s pevným charakterom, ktorý vždy vie, na ktorej strane má stáť. Mnohí o ňom vieme, že je veľký znalec a milovník vína, predovšetkým talianskeho Barola, Barbaresca, Nebiola z Piemontu, ale aj toskánskeho Brunella di Montalcina. Rád robí tzv. vertikálne ochutnávky rovnakej značky vína rôznych ročníkov. Pamätám si jeho nadšenie, keď raz na letisku v Bruseli zbadal luxusnú značku vína Cheval Blanc z regiónu Bordeaux. V tom momente bol schopný kúpiť ho za závratnú sumu. Našťastie, alebo na tú smolu, toľko peňazí po ruke nemal. A ešte jedna vlastnosť, ktorá je na architektovi Závodnom špecifická. Nezaoberá sa nepodstatnými vecami, vždy mieri na podstatu, a preto je neskutočne rýchly v rozmýšľaní, v práci, ale i v jeho „závodnom" aute AUDI RS4 s osemvalcovým motorom. Ale veď nakoniec je ZÁVODNÝ.

Jeho rozsiahle a hlavne konzistentné dielo s charakteristickým rukopisom modernej estetiky významne obohacuje slovenskú architektonickú scénu a prispieva tak k jej plnohodnotnému začleneniu do kontextov európskej architektúry. Tridsiata piata Cena Emila Belluša tak bude rozhodne a zaslúžene v dobrých rukách a verím, že pre architekta Ľuba Závodného bude predovšetkým symbolom povzbudenia do ďalšej tvorivej práce!

Andrea Bacová
Október 2025

Cena Emila Belluša 2025
Laureát

„Predstavivosť je dôležitejšia ako vedomosti a fantázia je dôležitejšia ako informácie."
Albert Einstein

Dostať Cenu Emila Belluša za celoživotné dielo je síce veľké ocenenie, ale akoby vôbec nie motivačné. Znie to síce veľmi záslužne, ale už samotné slovo „celoživotné" je pre mňa akési ohraničujúce, ukončujúce a konečné. Na tej mojej momentálnej ceste Route 66 mi to pripadá ako koniec cesty alebo prinajmenšom ako križovatka. Keď sa však nad tým zamýšľam, stále ma architektúra baví a chcem ešte tvoriť, inšpirovať mladú generáciu a pokračovať, ale trochu už aj ubrať plyn. Napovedá mi to, že je na mieste spomaliť, akceptovať svoje limity a možno si viac užívať život. Tieto ďalšie slová, ktoré vám ponúkam na prečítanie, som písal pred desiatimi rokmi, keď som na Fakulte architektúry uvažoval o habilitácii na docenta. Tá sa popri praktickej činnosti v mojej kancelárii a pedagogických aktivitách na škole nakoniec neuskutočnila, pokračujem už deviate dvojročné funkčné obdobie ako hosťujúci profesor na FAD STU a vediem Vertikálny ateliér Závodný. A keďže som v roku 2016 dostal Medailu Emila Belluša za významný prínos pri rozvoji vzdelávania architektov na Fakulte architektúry STU, teraz mám cenu do série.

Ľubo Závodný
September 2025

Curriculum vitae

Detstvo

Môj poznatok z detstva je najmä o hodnotách ako nezávislosť, sloboda a voľnosť. Keďže mám o rok mladšieho brata a ešte ďalšieho o dva a pol roka mladšieho, mama ma posúvala tetám a babke, aby sa mohla starať o mladších súrodencov. Z prispôsobenia sa daným okolnostiam niekde u mňa vznikal pocit nezávislosti. Celé detstvo sme traja bratia každé prázdniny trávili dva mesiace u babky na dedine. Tam som dostal veľké základy slobody a kreativity. Ale tak trochu aj povinnosti, lebo dodnes si veľmi dobre pamätám na zvuk z amplióna, že treba ísť 1 – 3 dni pracovať do poľa. A toto sa opakovalo až do mojich 15 rokov, keď som začal chodiť na strednú školu.

Škola 0

Moja snaha zasvätiť život architektúre a túžba študovať architektúru vznikla pozvoľna na Strednej priemyselnej škole stavebnej na Zochovej ulici v Bratislave. Technické kreslenie nás učil Vladimír Cibulka, pedagóg „starej školy", ktorý napísal knihu Technické kreslenie, z ktorej sme sa učili neskôr na fakulte. On bol jedným z tých, ktorí ma inšpirovali a podnietili môj záujem o architektúru. Vtedy sme ešte začínali rysovať s lievikovými pierkami a vďaka nemu sme sa naučili základom technického kreslenia a ručne zhotovovať perspektívy. Spolu s Jánom Lackom je autorom obytného domu na vtedajšej Steinerovej ulici. Podobne ako Lacko v sedemdesiatych rokoch nemohol učiť na vysokej škole, tak aj Cibulka učil iba nás, stredoškolákov. V tej dobe na našej škole na Zochovej ulici učili viacerí pedagógovia, ktorí už nemohli učiť na vysokých školách. Vyskúšali sme si tak trochu vysokoškolský systém výučby. Dodnes spomínam na Deskriptívnu geometriu s Jánom Korchom a na predmet Betónové konštrukcie s profesorom Bratislavom Juklom. Najmä na jeho výpočty s logaritmickým pravítkom a neskôr s jeho obľúbenou novou kalkulačkou Texas Instruments. On vlastne učivo prednášal a potom nás už len na záver skúšal. A mňa veľmi bavilo sledovať ho počas prednášky a pamätať si, čo sa nám snažil povedať a naučiť nás. Asi nie všetkých to bavilo a spomínam si, že dokonca som potom tento predmet doučoval spolužiakov. Po skončení strednej školy ma veľmi inšpiroval môj sused z bytovky Ľubo Dzamba, ktorý študoval architektúru u profesora Dušana Kuzmu na Vysokej škole výtvarných umení. Dnes žije a pôsobí ako architekt v Kanade. Veľmi zasvätene a veľmi presvedčivo mi rozprával o výučbe na škole, o pedagógoch, o svojich architektonických návrhoch na Akadémii a ukazoval mi svoje modely a návrhy. V rodine som nemal architektov a dovtedy som architektúru vnímal iba ako absolvent priemyslovky a ako bežný človek, pozorovateľ. Až po mnohých rokoch štúdia som sa vybral s mojou rodinou po stopách mojich predkov. Navštívili sme cintorín v Brezovej pod Bradlom a v Košariskách, kam siahajú korene otcove aj mamine. Starenka na cintoríne nám ukázala skupinu hrobov mojich predkov s vysvetlením, že to boli všetko stavitelia. Po prechádzke cintorínom sme objavili náhrobok architekta Dušana Jurkoviča a tiež miesto odpočinku Juraja Tvarožka. Teda možno to boli predsa len gény predkov, ktoré ma priviedli k architektúre. Napriek tomu, že som v rodine nemal architektov, sa architektúra u mňa stala naozaj rodinnou. Za manželku som si zobral spolužiačku Martu a tak isto to rok po mne urobil aj môj brat Juraj, ktorý si vzal za manželku spolužiačku Tamaru. A keďže architektúra pravdepodobne zaujala aj naše dcéry, moja Janka vyštudovala Fakultu architektúry v Brne na VUT a Jurova dcéra Evka zase Fakultu architektúry ČVUT v Prahe a v holandskom Delfte. A keďže mám ešte tretie dieťa o dosť mladšie ako tie prvé dve, náš najmladší Martin sa tiež dal na štúdium architektúry a tento rok končí v šiestom ročníku na FAD STU u nás v Bratislave vo Vertikálnom ateliéri Alexy/Bogár.

Škola 1 – Fakulta architektúry

Štúdium na fakulte začalo pre mňa veľmi atraktívne a spoločensky. Žili sme spolu ako krúžok aj ako celý ročník rôznymi školskými aj mimoškolskými aktivitami. V podstate tvoríme silný ročník doteraz, keď sa pravidelne aj

Detstvo, bratia Ľubo a Juro ▲
Prechutnávanie s bratom Jurajom ▼

nepravidelne navzájom stretávame. Mali sme spolu vynikajúci vzťah a školu sme študovali iba akosi popri našich aktivitách. Sebauvedomenie a prísny príklon k architektúre začal až vo štvrtom ročníku, keď som individuálne začal hľadať viac informácií. Veľmi silný dojem na mňa na fakulte spravili skriptá Alfréda Piffla Základy baroka. Bol to skvelý zážitok, ako pútavo podal Piffl prostredníctvom napätia a konfrontácií medzi Berninim a Borominim barokovú architektúru. Bolo to proste ako detektívne čítanie. Skriptá som prečítal jedným dychom a vďaka tým konfrontačným súvislostiam som si aj zapamätal podstatu. Vždy som s úctou počúval alebo čítal v knihách, keď architekt menoval osobnosť, u ktorej na škole architektúry končil, alebo ktorá ho silne ovplyvnila. Moja generácia také šťastie na velikánov architektúry nemala a stretnutie s niektorými bolo už len sporadické. Na fakulte som zažil prednášky urbanistu Emanuela Hrušku a viacero prednášok Vladimíra Karfíka. Až ostatné dva roky som prestal plávať s prúdom všeobecného štúdia a všeobecného nezáujmu a zrazu som stretol ľudí na škole, ktorých dnes pokladám za osobnosti. Prvým bol Ivan Petelen, u ktorého som mal ateliérovú tvorbu Interiér. Bol to pre mňa nový vietor v systéme výučby a v osobnom prístupe k študentovi. U neho som riešil interiér predajne klobúkov na Hurbanovom námestí v Bratislave, za ktorý som dostal aj Cenu dekana. Bol som úprimne šokovaný, keď mi Ivan Petelen navrhol v piatom ročníku tykanie. Znamenalo to pre mňa v tom čase veľa a bolo to také malé, ale dôležité prijatie do architektonického stavu. Druhým mojím dôležitým pedagógom bol Lumír Lýsek, ktorý prišiel na školu z praxe. Sledovali sme spolu snahu postmoderny, ktorá si hľadala cestu vo svetovej architektúre. Hľadali sme informácie najmä v knihách Charlesa Jencksa. Tie naše vzájomné debaty o princípoch postmoderny v architektúre sme viedli u neho v kabinete. Ďalším pedagógom, ktorý na mňa urobil veľký dojem svojím prístupom k štúdiu, bola Ľubomíra Fašangová. Pamätám si, že keď som prišiel k nej na skúšku z predmetu Vývoj výtvarného a užitého umenia, nemusel som ju robiť, lebo vysoko hodnotila moju semestrálnu prácu na tému Architektúra a reklama. Tam mi práve pomohla spomínaná Jencksova kniha o postmoderne a jeho príklady architektonickej skupiny SITE. A hoci som neštudoval odbor urbanizmus, oslovili ma Alexy, Kavan a Trnkus prostredníctvom mojej spolužiačky, ktorá sa stala mojou budúcou manželkou.

ŠPÚO – v robote u Ivana Matušíka

Po škole v roku 1983 som začal pracovať vo vtedy známom projektovom ústave ŠPÚO u Ivana Matušíka. Bol som zaradený do skupiny Fedora Minárika a prvé zadanie, ktoré som dostal na stôl, boli vonkajšie reklamné objekty pri návrhu Matušíkovho Prioru v Leviciach. Postupne som začal chápať špecifickú atmosféru ŠPÚO. Každý architekt pracoval individuálne na svojich akciách a ten kompaktný architektonický názor ústavu nebol jednoznačný, ale len poskladaný z jednotlivcov. Tento ústav mal riaditeľa – osobnosť – a v podkroví sedelo viacero ďalších individualistov, architektov. Spomeniem Jana Bahnu, Fera Kalesného, Andreja Gürtlera, Feca Minárika, Ľuba Mihálika a postupne ďalších mladých architektov. Atmosféru tvorby týchto individualít som vnímal na každom zadaní a na chvíľu sa ich nositelia vzdali len pri spoločných súťažných návrhoch. Veľmi dobre si pamätám na súťažný návrh na hotel Fórum, na polemiku a až právnu dohru pri koncepte objektu s autormi z ŠPTÚ. Desať rokov strávených v ŠPÚO bolo pre mňa veľmi dôležitých. Naučil som sa samostatne riadiť svoju zákazku – akciu. Nerozdeľoval som peniaze ako dnes, ale hodiny medzi jednotlivé profesie. Naučil som sa i expedovať akciu priamo v plánografii a postupne som vyskúšal všetky druhy činností spojené s projekciou. Najviac sa pamätám na vyhotovenie koordinačných výkresov na jednotlivých náložkách pauzákov, ktoré vyžadovali presnosť, sústredenie a trpezlivosť. U Fedora Minárika som sa dostal i k samostatným akciám, ktoré však končili takmer vždy len na papieri. Spolu sme spracovali projekt budovy Slovenskej sporiteľne v Rimavskej Sobote, kde sme použili Čížekov skelet Integro. Dom je zrealizovaný a po rodinnom dome pre môjho najmladšieho brata je to druhá realizácia. Pracoval som na veľkých skladových objektoch v Čečejovciach pri Košiciach, kam som chodieval na kontrolné dni, a tiež na zakladačovom sklade v Banskej Bystrici. Súčasne pribudlo v tomto projektovom ústave viacero mladých architektov – Peter Čavara, Marek Kolčák, Eva Kleinová, Tomáš Jávorka a ďalší. Vo vedľajších skupinách ŠPÚO, najmä v tej, kde bol aj Jano Bahna, v tej dobe mala v návrhoch a štúdiách miesto najmä postmoderna. Štúdie Fera Kalesného, Andreja Gürtlera,

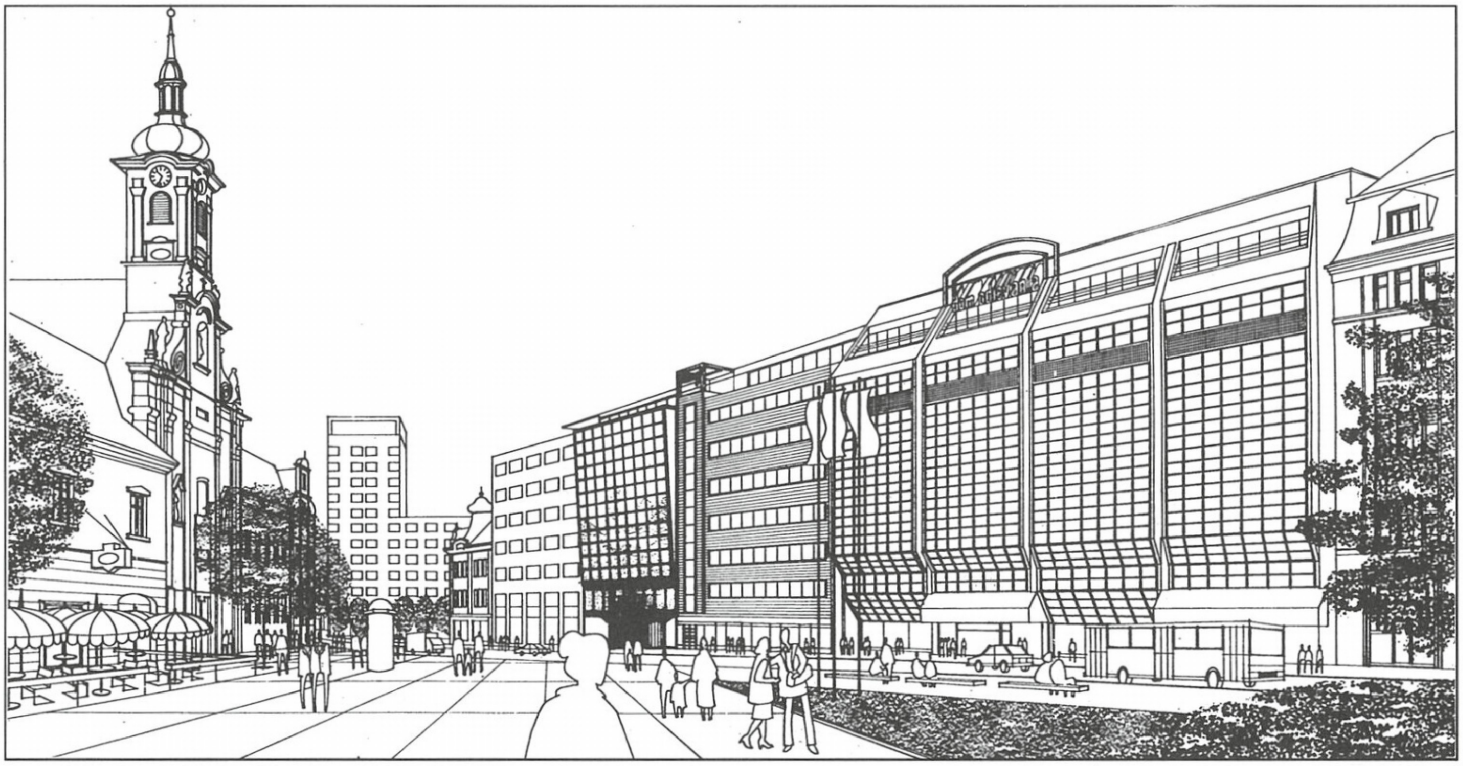
Svadba s Martou Treindlovou, 01. júl 1983, Bratislava ▲
Podkrovie, Štátny projektový ústav obchodu o.z., Bratislava ▼

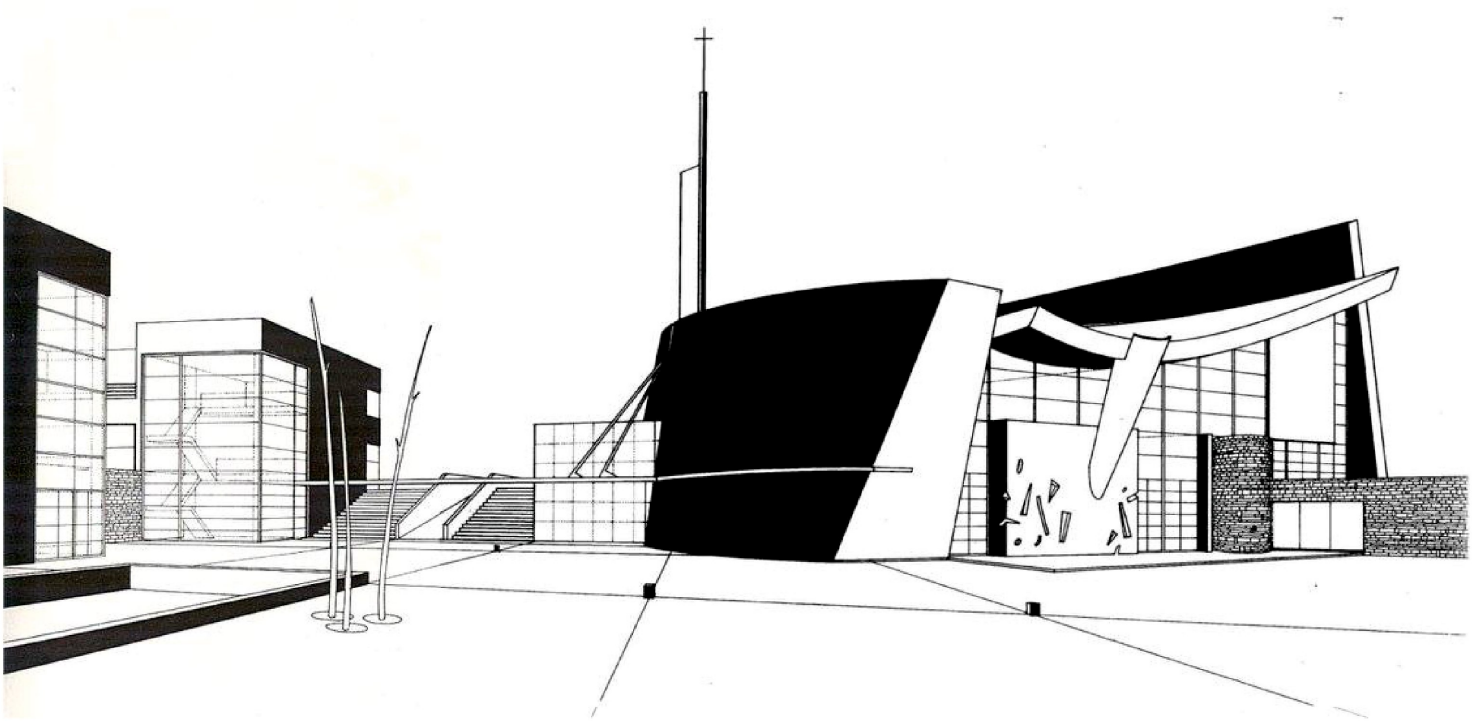
Mareka Kolčáka a ďalších mali znaky postmoderného prístupu. Okrem samostatných prác v skupinách sa niekedy robili spoločné súťažné návrhy, akým bola napríklad súťaž na hotel Fórum. Sledoval som invenčný prístup autorov k tomuto zadaniu a najmä vzťah nového domu k prostrediu. Videl som, ako Andrej Gürtler kreslil perspektívu celého Hodžovho námestia ;a hotela kresliarsky vycibrenou čiarou. Vnímal som, aké veľké bolo sklamanie pri umiestnení na druhom mieste a ešte väčšie z podozrenia plagiátorstva... odkukania víťazným návrhom. S odstupom času oba návrhy nepokladám za ideálne a moja kritika urbanistického umiestnenia hotela sa tak vlastne týka aj návrhu mojich bývalých kolegov. Širší kolektív architektov z dvoch skupín sme vytvorili pri zadaní hotela Zväzu družstevných roľníkov. Dnes sa to zdá byť dosť zvláštny zámer tohto investora stavať hotel v Bratislave. Snahou tohto zväzu bolo postaviť si v hlavnom meste pobytový hotel pre všetkých družstevníkov Slovenska. Bol to jeden z väčších projektov pre štvoricu autorov Bahna, Minárik, Kolčák a Závodný. Spoluautorstvo na tomto dome bolo poznačené názormi jednotlivých autorov, kde najvýraznejšie vstupoval do výrazu Jano Bahna svojím pozitívnym vzťahom k postmoderne. Marek Kolčák po dlhoročnej spolupráci s Janom mal rovnakú názorovú filozofiu. Ja som sa snažil dom odľahčiť a spomínam si, že keď som dostal cez víkend úlohu nakresliť pohľady a perspektívu, tak som do bočného výrazu budovy nasúkal pásové okná. Objekt sa po mnohých rokoch zrealizoval už iba v réžii Fedora Minárika a Mareka Kolčáka, ktorí zostali pracovať v podniku Pro Linea, pokračovateľa ŠPÚO. Funkčná náplň tohto objektu sa zmenila na bytový dom a areál bol prepracovaný v jeho východnej časti. Vznikol tam bytový dom reagujúci na celkový koncept, v ktorom býval jeden z autorov tejto stavby. K tejto parcele nás ako kolektív viaže aj štúdia na zástavbu vedľajšej parcely ďalším hotelom Gemial. Bola to jedna z posledných akcií v čase revolučných novembrových zmien, ktoré postupne priniesli zmenu v organizácii ústavu a jeho delimitácii s Projektovým ústavom obchodu a cestovného ruchu. Spojili sme sa dva príbuzné ústavy do jedného s jednoznačnou pôsobnosťou už len na Slovensku a presťahovali sme sa do nových priestorov – do administratívnej budovy v Ružinove.

A-plus

Popri práci v štátnom projektovom ústave sme po roku 1989 začali premýšľať o vlastných samostatných aktivitách. My mladí sme vtedy rozmýšľali o založení vlastného ateliéru. Prenajali sme si podkrovie na Žilinskej ulici a štyria dovtedajší zamestnanci ŠPÚO – Budinská, Čavara, Jávorka a ja – sme vytvorili ateliér A-plus. Prestavali sme spolu podkrovie a vytvorili priestor s krásnym dlhým oknom. Stále sme zostávali zamestnancami PÚOCR a paralelne sme pracovali aj na prácach novo zakladaného ateliéru. Ešte ako zamestnanci ŠPÚO sme s kolegom Petrom Čavarom mali vo fondovej komisii návrh hotela Turf v Bratislave, ktorého návrh bol prezentovaný aj na Bienále architektúry v Benátkach ako súčasť témy Novo-funkcionalistická architektúra v Čechách a na Slovensku. Návrh sa nakoniec nezrealizoval. Ešte počas pôsobenia v PÚOCR sme autorsky v zostave Bahna, Závodný, Minárik a Fábry spracovali štúdiu dostavby prieluky OD Dunaj. Model aj návrh boli tiež vystavené na Bienále Benátky, kde sme vystavovali toto dielo na V. medzinárodnej výstave v roku 1991. To, že potom neskôr už bez nás Bahna a spol. urobili dostavbu prieluky Obchodnej banky a dom zostal taký istý, som chápal ako Bahnovu nevôľu za moju samostatnosť. V A-pluse sme v inšpiratívnom podkrovnom priestore na Žilinskej ulici spracovávali popri zamestnaní malé projekty, ale najmä projekty a realizácie interiérov. Našou snahou bolo ich aj realizovať, čo sa nám takmer pri všetkých aj darilo. V tomto období vzniklo viacero malých realizácií interiérov. Vstupné priestory STV v Mlynskej doline, riaditeľský trakt CHZJD a viacero architektonických štúdií na menšie objekty. Mojou snahou bolo zapájať sa do kreovania loga firmy a spracovávania modelov jednotlivých návrhov. Významnou zákazkou v tomto období boli pre ateliér Štyri bytové domy v Šamoríne. Do ateliéru priniesol akciu Tomáš Jávorka, ktorý žil v Šamoríne a navrhol urbanizmus so štyrmi bodovými bytovými domami. Na slovenské pomery bolo nezvyčajným riešením, aby každý dom robil iný architekt. My traja členovia ateliéru sme vyzvali ešte Mareka Kolčáka, nášho bývalého kolegu z ŠPÚO, na spoluprácu. Mal som riešiť dom „D“, ktorý hoci mal označenie posledným písmenom, stál v urbanistickom riešení ako prvý. Domy vtedy veľmi zaujali architektonickú kritiku a stali sa často publikovaným a uvádzaným príkladom netradičného prístupu rôznych autorov a konceptov.

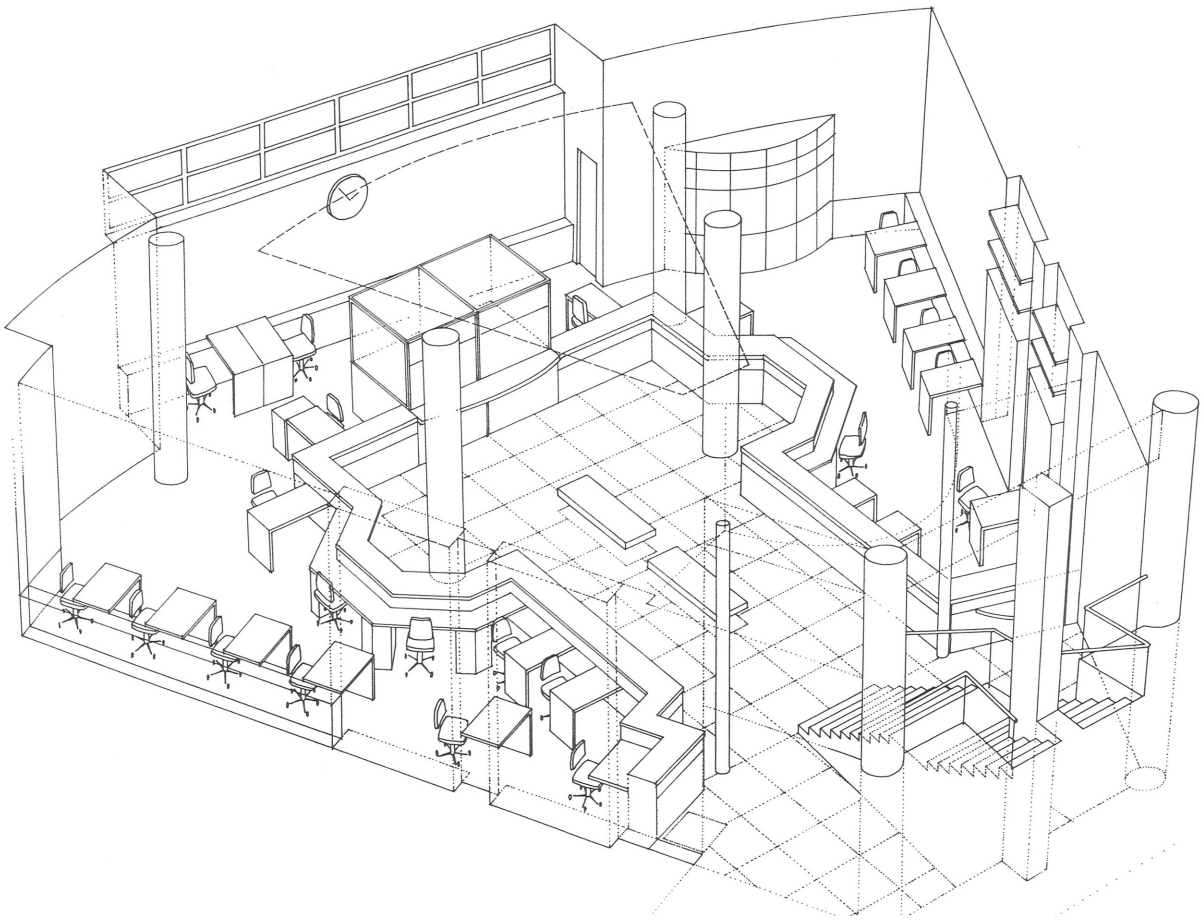

Bienále Benátky, návrh na OD Dunaj, Bratislava, 1991 ▲
Víťazný návrh na Chrám Svätej rodiny, Bratislava, Petržalka ▼

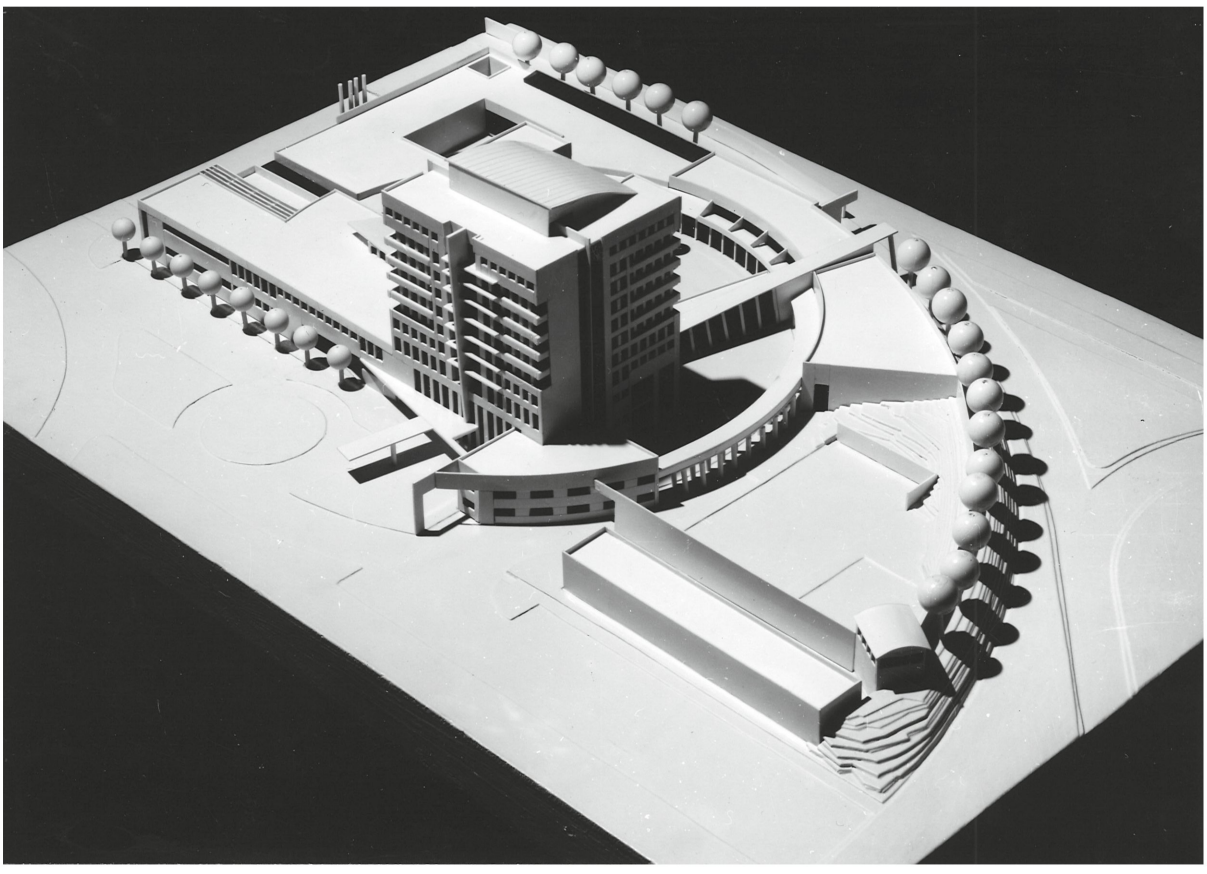

Škola 2 – VŠVU

Zvláštnosťou tohto obdobia bolo hľadanie vlastnej identity a pozície – čo vlastne chcem robiť a ako ďalej fungovať. Popri aktivitách v A-pluse a vlastne, keď som bol ešte stále v Projektovom ústave obchodu, som dostal ponuku od Jana Bahnu, aby som išiel robiť asistenta na Katedru architektúry na Vysokú školu výtvarných umení, kde on už pôsobil ako pedagóg. Pre mňa to nebolo jednoduché rozhodnutie, ale vnímal som to ako veľkú výzvu. Rozbiehal som súkromný ateliér a mal som obrovský rešpekt pred akadémiou. Z čoho plynul ten rešpekt, bola moja skúsenosť, ktorú som spomínal v súvislosti s Ľubom Dzambom a jeho susedským rozprávaním o architektúre a jeho vtedajšej škole. Presne v deň môjho nástupu na školu som práve spomínaného Ľuba, ktorý žil už viac ako 12 rokov v Kanade, stretol na chodbe školy na Hviezdoslavovom námestí. Aj tu bolo cítiť, ako táto škola a jej vtedajší pedagógovia zanechali u svojich študentov spolupatričnosť k tejto škole. Keď som ja nastúpil na akadémiu, bol v škole Rasťo Janák, Milo Mudrončík, Imro Vaško, Karol Weisslechner a, samozrejme, Jano Bahna. Počas môjho dvojročného pôsobenia na tejto škole som musel postupne utlmiť svoju činnosť v ateliéri A-plus. Skôr sa začala vyskytovať práca na spoločných zadaniach s Janom Bahnom. Práca v škole bola pre mňa veľmi zaujímavá najmä stretávaním sa s inými formami umenia a ľuďmi a prácami na iných oddeleniach školy. Okrem iných aktivít veľmi významnou počas školy bola súťaž na Chrám Svätej rodiny v Petržalke. Zapojiť sa do tejto veľkej súťaže bolo v tom čase duchovného uvoľnenia veľmi lákavé. Veľmi dobre pripravené podmienky súťaže a zoznam členov poroty bol ešte lákavejší. Najmä meno architekta, ktorý už mal za sebou viacero realizácií cirkevných stavieb, bolo pre nás architektov len niekoľko rokov po revolúcii výzvou. Súťaž bol dvojkolová a v prvom kole sme spracovali filozofiu riešenia akéhosi chrámového priestoru a námestia pri Chorvátskom ramene. Súťaž som robil so svojou manželkou Martou, tiež architektkou, a Janom Lukáčom, stavebným inžinierom, naším priateľom, ktorý sa problematikou cirkevných stavieb už zaoberal. Postúpili sme do druhého kola, kde sme náš návrh z prvého kola zracionalizovali. Zostali sme verní vytvoreniu verejného priestoru – námestia s racionálnou hmotou pastoračného centra a poetickým tvarom samotnej chrámovej lode. Po vyhodnotení súťaže a vyhlásení výsledkov sa mi dostala do rúk skica Justusa Dahindena, ktorou sa snažil komentovať a pozitívne hodnotiť našu hmotu chrámovej lode. Ako víťazný návrh bolo naše riešenie odporučené na realizáciu. Začali sa rokovania o zmluve na projektovú dokumentáciu a po niekoľkých týždňoch nám bolo oznámené, že arcibiskupský úrad má iný zámer s výstavbou kostola v Petržalke. Kostol sa realizoval na inom území od iných autorov. V tomto čase môjho pracovného pomeru na Vysokej škole výtvarných umení bola veľmi špecifickou pre mňa súťaž a práca na budove kláštora v Kopernici. Spolu s Damiánom Berecom sme v súťažnom návrhu hľadali hmotné vyjadrenie duchovného poslania, ktoré si tento rád zobral za zmysel svojej existencie. Keďže rád klarisiek kapucínok je prísne klauzúrny rád, hľadali sme spočiatku veľmi uzatvorenú a intímnu formu. Nakoniec, vzhľadom k dedinskému prostrediu a blízkosti pamiatkovo chráneného kostola, sme zvolili riešenie klasického štvorcového kláštorného dvora s naviazanými priestormi izieb a v osi nástupu umiestnenou kruhovou kaplnkou. Na ňu nadväzuje budova farského úradu, s možnosťou priamej väzby na verejnú časť kaplnky. Objekt sa staval viac ako 12 rokov a počas mnohých stretnutí a účastí na kontrolných dní stavby prebiehali nielen pragmatické, ale aj filozofické debaty o typologickom druhu, akým je objekt kláštora. Moje účinkovanie na akadémii skončilo po dvoch rokoch. Na tú dobu mojich pedagogických začiatkov spomínam veľmi rád.

Investičná rozvojová banka, rekonštrukcia budovy Metropol, Bratislava, 2003 ▲
Hotel Zväzu družstevných roľníkov, Bratislava, model, 1988 ▼

Bahna - Palčo - Starý - Závodný

Keďže som s Janom Bahnom sedel na VŠVU v spoločnom kabinete, postupne sme začali spolupracovať na menších zákazkách a súťažiach. Naša vzájomná projektová aktivita viedla nakoniec k hľadaniu priestorov a vytvoreniu ateliéru. Obaja sme ako partneri vymysleli a zapojili do nášho zámeru architekta Fera Starého, ktorý nám pomohol nájsť priestor. Tiež sme vzali do ateliéru mladého absolventa akadémie Igora Palča. Z tejto spolupráce vynikajú najmä práce pre Investičnú a rozvojovú banku. Prvým zadaním bol Bankový pavilón na Tallerovej ulici v Bratislave, ktorý sme robili sami dvaja s Janom Bahnom. Do dvora objektu, ktorý kúpila banka, sme postavili dynamický oceľový pavilón. Snahou bolo vytvoriť vzletnú odľahčenú formu, zelený pavilón vložený do dvora ako ľahká oceľová konštrukcia s hliníkovým plášťom. Ďalšou prácou pre Investičnú rozvojovú banku bola rekonštrukcia Tvarožkovej budovy Metropolka. Investičná a rozvojová banka kúpila objekt s bytmi a kinom. Našou úlohou bolo vytvoriť priestor expozitúry, zabezpečiť bankové hospodárstvo a parkoviská. Do priestoru kinosály sme vložili strop, ktorým sme priestor rozdelili na parkovacie plochy a veľkú bankovú halu priamo napojenú na vstupné podlažie. Silnú symetriu Tvarožkovho konceptu sme zachovali v osovej kompozícii vnútorného priestoru. Spolu s trojicou architektov ateliéru Bogár Králik Urban sme sa rozhodli zúčastniť súťaže vtedy ešte spoločného štátu na Kultúrne a informačné centrum v Paríži. Spracovali sme invenčne netypický návrh zástavby parcely s pozdĺžnou hmotou. Víťazom sa stal Zdeněk Zavřel s veľmi utilitárnym, avšak nadčasovým riešením. Súťaž bola prezentovaná na výstavách v Paríži, v Prahe aj v Bratislave. V tom čase sme sa zúčastnili veľkej súťaže na Centrálu budovy Všeobecnej úverovej banky v Bratislave. Veľká súťaž bola vyzvaná a medzi inými bol odovzdaný aj návrh spomínaného Ľuba Dzambu a jeho kanadského kolektívu. Z tých pre mňa osobne výrazných a zaujímavých bol návrh Pala Paňáka a Martina Kusého. Na našom víťaznom súťažnom návrhu sme pracovali v spolupráci s brnianskou spoločnosťou BOOS Brno. V našich ateliérových priestoroch sme vytvorili kolektív architektov a stavebných inžinierov, s ktorými sme tento projekt pripravovali pre realizáciu. Po skončení projektu pre stavebné povolenie som dospel k presvedčeniu, že svoju praktickú činnosť architekta si predstavujem odlišne, ako sme to robili v ateliéri. Na tej istej chodbe som si prenajal priestory a vznikla samostatná kancelária Ľubomír Závodný. Priznávam, že rozdelenie v dobe najvyššieho stupňa projekcie na Centrále VÚB spôsobovalo dosť ťažkostí, ale snažil som sa všetko urobiť korektne tak, aby projekcia a stavba mohli naďalej fungovať bez dopadu rozdelenia. Keďže som pre brniansku firmu robil štatutára spoločnosti s ručením obmedzeným, realizačný projekt sme dokončili zodpovedne. Veľmi náročným na čas a projektové kapacity bol projekt interiérov. S Janom sme sa dohodli na rozdelení budovy, pričom ja som riešil priestor pobočky, kaviarne, jedálne a bazénu. Administratívnu výškovku sme si rozdelili na polovičku ako salámu. Jano si zobral na starosť celé piano nobile, kde malo sedieť vedenie banky, a vstupnú halu. Schodisko v nej zostalo mne ako súčasť realizačného projektu a tiež bazén na 23. poschodí. Tento prvý veľký projekt bol okrem rozchodu poznačený aj veľmi príjemnou spoluprácou s investorom a dodávateľmi stavby. Odvtedy máme vzájomné priateľské vzťahy s mnohými účastníkmi výstavby. Budova banky si zobrala za úlohu vytvoriť kontext tejto časti mesta a akcentom hlavnej hmoty zvýrazniť charakter silnej bankovej inštitúcie. Vo výškovej eliptickej 24-podlažnej budove sú kancelárske priestory s konferenčnými priestormi na najvyššom podlaží, pôvodne s relaxačnou funkciou s bazénom. Päťpodlažná zakrivená hmota administratívy sa kontextuálne uhýba Páričkovej ulici. Zo strany rušnej dopravnej komunikácie je trojpodlažná hmota podstavy. Silným charakteristickým znakom budovy je jej modrá nočná iluminácia. U mnohých Bratislavčanov to bola a stále je najkrajšia výšková budova v Bratislave. Moje vlastné hodnotenie je však omnoho viac kritickejšie. Od určitého času dokonca používam výraz „dosť bolo elipsy". Budova centrály sa v čase nášho hľadania snažila o hmotové kontextuálne zapojenie do tejto časti mesta. Hľadali sme opodstatnenie pre výškovú budovu a urbanisticky zadefinovaný princíp a tiež sme sa snažili predurčiť tento priestor mesta pre novú zástavbu. Dnes sa budova VÚB akoby zmenšovala, limit náletového kuželeľa sa zmenil a v okolí vznikli ďaleko vyššie budovy.

Architektonická kancelária Ľubomír Závodný – „Maj" office, Bratislava ▲
Kritiky – Vertikálny ateliér Závodný a hostia, Fakulta architektúry a dizajnu, Bratislava ▼

Architektonická kancelária Ľubomír Závodný
Po rozdelení, respektíve odchode z kancelárie Bahna Palčo Starý Závodný nebol čas na vlastné zákazky. Bolo hlavne treba zodpovedne dokončiť budovu centrály banky. Skutočne samostatné práce začali vznikať až od presťahovania ateliéru na inú adresu. Našiel som krásny starý byt v Starom meste na Šulekovej ulici. Tu sme strávili 7 rokov. Ponúkol som partnerstvo môjmu spoločníkovi, stavebnému inžinierovi Ľubomírovi Žemlovi. Mojím záujmom bolo vytvoriť kanceláriu, ktorá zabezpečí svojím personálnym zložením komplexnú projektovú činnosť od invenčných návrhov, všetkých stupňov projektovej dokumentácie cez koordináciu celého projektu a spoluprácu s profesiami až po kontrolu na stavbe v rámci autorského dozoru. Spolupracoval som s viacerými architektmi, spomeniem Petra Vodrážku, môjho brata Juraja a tiež Juraja Polyáka. Postupne nastávala personálna obmena ateliéru. Mladí architekti po získaní autorizácie v Slovenskej komore architektov začali samostatnú dráhu. Stavební inžinieri v ateliéri zostávali a architekti skúšali svoju vlastnú cestu. Postupne tak architekti zakladali svoje ateliéry, ktoré sú aktívne na našom architektonickom trhu. Spomeniem architektov Georg Bliznakov, Matej Siebert (Siebert + Talaš), Dalibor Michalák, Juraj Sumbal a Dano Priehoda (SPAD), Juraj Benetin (Compass Architekti), Tomáš Bartko (Superateliér), Tomáš Auxt (Pantograph), Michal Lang (Lang Benedek Architects) a Miloš Hájnik (Hájnik Architekti). V roku 2002 som kúpil nebytový priestor na Svoradovej ulici, ktorý slúži našej architektonickej kancelárii doteraz. V našej kancelárii postupne vznikali štúdie, súťažné návrhy a projekty, z ktorých sa pomerne veľký počet zrealizoval. Na priame zadania sme tiež mali šťastie, ale väčšina zrealizovaných stavieb je výsledkom architektonických súťaží. Tiež typologická skladba zákaziek sa vyšpecifikovala na sakrálne stavby, bankové a administratívne budovy a rodinné domy. Každý dom však má svoju cestu vzniku a svoj príbeh. Snažím sa však, aby aj napriek novému zadaniu, novému miestu a novému klientovi mali vždy rovnaký princíp tvorby.

Škola 3 – FAD STU
Na fakulte pôsobím od roku 2000, keď ma začal pozývať Ivan Petelen na kontroly rozpracovanosti, ale nakoniec som zakotvil na katedre, teraz už na Ústave architektúry obytných budov. Rád vravievam, že ako pedagóg nielen dávam, ale aj dostávam. Čiže táto činnosť je, a myslím, že má byť, nie mentorská, ale obojstranná. To, že učím, mi dáva väčšiu mieru slobody vo vlastnom navrhovaní a možnosť overiť si viacero možných postupov. Keďže zväčša pracujem v rozhodovaní sám, fakulta nahrádza aj priestor na rozpravu o návrhu. V škole ma veľmi baví rozprávať sa o filozofii návrhu, zdôvodnení a argumentácii. Rád dávam možno otrepané poučenie študentom, že ani najlepšia škola neurobí zo študenta dobrého architekta, ak sám nechce a nesnaží sa, a ani zlá škola tomu, kto chce niečo dokázať, nezabráni stať sa dobrým architektom. Keď som pred rokmi zdôvodňoval na fakulte, prečo chcem viesť Vertikálny ateliér ako samostatne Závodný, ako argument som uviedol, že dovtedy som navrhoval diela sám. Ono to tak ale celkom nie je, lebo vždy so mnou spolupracovali mladší kolegovia, ktorých vždy uvádzam aj ako autorov. Treba spresniť, že som mal za partnera stavebného inžiniera, ktorý spoliehal na moje architektonické riešenie, ale tá miera zodpovednosti a rozhodnutia bola vždy len na mne. A pred rokom som vyskúšal podobnú schému spolupráce architekt a stavebný inžinier aj vo Vertikálnom ateliéri s Romanom Rosinom a v súčasnosti v mojom VA pôsobí aj Andrea Bacová. A tak som vždy vo vnútri premýšľal, čo je lepšie – nerobiť kompromisy s druhým názorom alebo sa podeliť o zodpovednosť a pokojnejšie spávať. V kútiku duše som obdivoval ateliéry skladajúce sa z viacerých architektov a závidel im možnosť názorovej rozpravy a takého šteklivého dohadovania sa. A veľmi rád tiež používam argument vertikality, teda zadávania rovnakej témy všetkým trom ročníkom (teda 4., 5., 6.), kedy vznikajú výborné situácie porovnávania, inšpirovania a trochu aj súťaženia. A keďže vertikalitu musím častokrát obhajovať, opäť mi pomáha moje obľúbené víno, keď argumentujem príkladom Vertikálnej ochutnávky vína, kde je to isté víno (študenti rovnakej školy) a rôzne ročníky.

Ľubo Závodný
September 2025

Vernisáž výstavy Domy, FAD STU, Bratislava, 2010

Vernisáž výstavy Domy, Slovenský inštitút, Praha, 2010

Vernisáž výstavy Mojich 60, FAD STU, Bratislava, 2019

Výstava, Galéria mesta Levoča, 2022

Vernisáž výstavy Domy, FAD STU, Bratislava, 2010

Výstava Domy, Slovenský inštitút, Praha, 2010

Výstava Mojich 60, FAD STU, Bratislava, 2019

Výstava, Hlohovský zámok, 2024

Súťaž Čulenova, Penta Alto, Bratislava, 2023

Súťaž Cvernovka, Bratislava, 2016

Dostavba prieluky, Obchodná ul., Bratislava, 2014

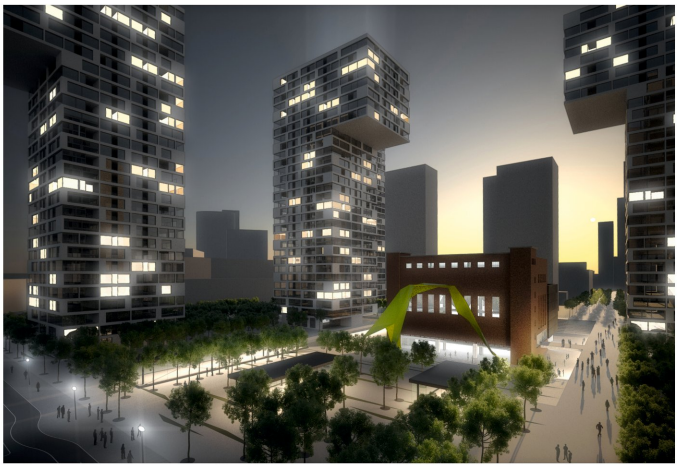

Polyfunkčný dom Svoradova, Bratislava, 2023

Súťaž na novostavbu VŠMU, Bratislava, 2021

Súťaž New City Center, Bratislava, 2010

Hotel Kysuca, rekonštrukcia, 2021

Vila Z1 a Z2, Stará vinárska, Bratislava, 2025

Noc architektúry, FAD STU, Bratislava, 2024

Bienále Benátky, 2008

Profesorská degustácia, Vila Hrozno, Stará vinárska, Bratislava, 2025

Spolužiaci - „Martinská deklarácia“, 2011

Vnučku architektúra nezaujíma, Kunsthaus Zürich, 2022
(David Chipperfield)

Bienále Benátky, 2006

Potulky za vínom, Wachau, Dürnstein, 2024

Spolužiaci - „Aténska charta II.“, Egejské more, 2025

Rodina, Osor, Chorvátsko, 2019

Prezident, Noc architektúry, FAD STU, Bratislava

Vertikálny ateliér, Kritiky I. a hostia, FAD STU, Bratislava

Porota súťaže, Kežmarská chata, 2016

Rodinná oslava, „60", 2019

Prezidentka, Medzinárodná študentská súťaž Xella, Bratislava

Vertikálny ateliér, Kritiky II. a hostia, FAD STU, Bratislava

Architekti v Dubaji, 2005

SUPERDUTCH
CONTEMPORARY HOUSES
HOUSES on DIFFICULT SITES
MODERN HOUSE
1000
EUROPEAN
ARCHITECTU
99 DOMŮ [3
99 DOMŮ [2
ARCHITECTURE NOW!
ARCHITECTURE NOW!
ARCHITECTURE NOW
TOP
PIANO
PIANO
OF CONTEMPORARY WORLD ARCHITECTURE
CASA DA MÚSICA/PORTO
INNOVATIVE PUBLIC HOUSING
YOTAM OTTOLENGHI
SAMI TAMIMI
JERUZALEM
PROMENADES
THE ROYAL
PLANTS & FLOWERS
GREEN
CALATRAVA
AT WORK
COLLECTION
EVOLO SKYSCRAPERS
VERTICAL
SKYSCRAPER ARCHITECTS
OFFICE INTERIORS
CLUB DESIGN
apartment buildings

„Zažil som už kolmý pád
Poznám príchuť zrady
Proti vetru kráčam rád
Nič ma neodradí"
Meky Žbirka

„Pretože život má mať spád
Nie je akurát
A vždy sa vlúdi zopár chýb
No tak už sa hýb“
Meky Žbirka

Cena Emila Belluša 2025
Povedali o ňom

Vážený pán dekan, vážené dámy a páni, priatelia architektúry
Ivan Matušík

Keď som mal pred dvoma rokmi v tomto vzácnom priestore Bellušovej školy architektúry výstavu, v závere príhovoru som vyjadril svoje pocity slovami ODOVZDÁVANIE ŠTAFETY. Toto prirovnanie som si dovolil povedať preto, že sme boli na pôde našej ALMA MATER, ktorú každoročne opúšťajú noví kolegovia, aby ďalej napĺňali krásne povolanie architekta. Krásne povolanie preto, lebo naším poslaním je dotvárať prostredie človeka, špecifickým spôsobom odrážať dobu, v ktorej žijeme, pracujeme a tvoríme. Preto je dnes pre mňa veľkou cťou, že som tu spolu s vami na otvorení výstavy architekta Ľuba Závodného. Viackrát sme si totiž hovorievali, že on ako čerstvý päťdesiatnik a ja ako o tridsať rokov starší súputník sme sa narodili 12. júla a celé desaťročie sme boli zviazaní i spoločným pracoviskom. Náš ŠPÚO bol v tých rokoch súčasťou celoštátneho československého ústavu a po viacerých oceneniach sme si občas namýšľali, že sme úspešní, dokonca i v matičke Prahe nás prirovnávali k Hubáčkovej libereckej „škôlke". Hneď od začiatku svojho pôsobenia, ako reprezentant novej generácie, prispieval tento architekt k dobrému obrazu nášho ateliéru, posilňoval jeho tvorivého ducha, bol pracovitý, dôsledný a spoľahlivý.

S prelomovou, revolučnou dobou pred dvadsiatimi rokmi úzko súvisí jeho vzlet na vlastných krídlach. Vďaka svojmu tvorivému zápalu naďalej využíval svoj talent naplno. Ako nedávno sám uviedol, „moju tvorbu charakterizuje snaženie o poctivosť v celom tvorivom procese od myšlienky až po realizáciu architektonického diela". Jeho kancelária sa dnes právom radí medzi najprestížnejšie ateliéry. Zaujímavé súťažné návrhy, perfektné projekty a realizované autorské diela hovoria samy za seba. Pozoruhodné stavby, ktoré tu dnes vidíme, aj dokonalý systém práce celej jeho dielne, zásluhou ktorého mnohé diela postupujú od idey cez poctivo spracovanú dokumentáciu a končia v úspešných realizáciách.

Čo na dnešnej výstave osobitne stoji za pozornosť, sú architektonické modely. Tieto zhmotnené idey predstavujú nielen závažnú etapu zrodu stavby, ale sú aj akýmsi ťažiskom tejto výstavy. Takýto racionálny prístup k tvorbe veľmi oceňujem, priznávam, že i ja som ho využíval. Pred polstoročím však niesol ešte pečať „ručnej práce", dnes pri využívaní súčasných technológií vznikajú modely, ktoré sú profesionálne. V tejto súvislosti si spomínam na jednu pamätnú fotografiu. V kúte tejto haly stoja nad modelom môjho prvého projektu profesor Belluš so spokojným úsmevom, dekan Čeněk, profesori Koula a Karfík. Rozkladací model zhotovený z leteckej preglejky a balzového dreva bol vtedy vzácnosťou. Po skoro 60 rokoch sme dnes svedkami zaujímavej promenády modelov, ktorú tento priestor vo vzťahu k jednému architektovi asi ešte nezažil. Spolu so sprievodom fotografií inštalovaných po vonkajšom obvode zachytáva zrozumiteľnou formou etapu príprav a výslednú realizáciu.

V otváracom príhovore mi prichodí vyzdvihnúť ešte dve profesijné oblasti súvisiace s pôsobením Ľuba Závodného s jeho odbornou praxou. Prvou je jeho pedagogická činnosť, druhou jeho pôsobenie vo funkciách. Je mimoriadnym profesorom Fakulty architektúry Slovenskej technickej univerzity. Svedčí to nielen o jeho profesijných kvalitách, ale aj o správnej politike školy. Prítomnosť rozhľadených architektov z praxe pomôže pri formovaní nastupujúcej generácie. Je to určite správna cesta.

Je všeobecne známe, že náš polstoročný jubilant pôsobí vo vedení našej stavovskej organizácie, v Slovenskej komore architektov. Trochu čerstvého vetríka nezaškodí žiadnej organizácii. Rád by som pripomenul počin, akým je zhodnotenie časti priestorov nášho „paláca architektov" na Panskej ulici 15. Budova si to zaslúžila a je to i správny krok k dôstojnejšej reprezentácii nášho stavu. Upratanie pred i za vlastným prahom nie je na škodu a možno poslúži aj ako inšpirácia. Určite nie je od veci pripomenúť aj jeho pôsobenie v odborných komisiách, kde posilňuje ich odbornosť a vecnosť.

V závere príhovoru sa opäť vraciam k spomínanému ODOVZDÁVANIU ŠTAFETY. Na svojom úseku dosiahne bežec ZÁVODNÝ určite vynikajúci čas. K jeho výstave v našej ALMA MATER gratulujem. Táto gratulácia sa týka i jeho nedávneho jubilea. Vám všetkým patrí poďakovanie za to, že sme sa tu na jeho počesť toľkí zišli.

Ivan Matušík
Február 2010

Šťastie je krásna vec
Matúš Dulla

Keď píšem tieto riadky, práve nám ide do tlače kniha o českých architektoch na Slovensku a znovu si uvedomujem, aké náhodné a neisté je to, aká doba postretne človeka na vrchole jeho tvorivých síl. Pritom architekt, na rozdiel od mnohých iných umelcov, netvorí len zo svojho vnútra, on zväčša čaká, s akou požiadavkou príde k nemu klient. Je teda v rukách osudu či šťastia, či sa stretne s príťažlivou ponukou, či doba praje šťavnatým témam, lákavým a štedrým zákazkám alebo silným ideám. Na osudoch medzivojnovej generácie architektov, o ktorej sme v spomenutej knihe hlavne písali, vidno práve to šťastie na dobu, v ktorej žili, ale aj jej drastické vojnové prerušenie. Priazeň či nepriazeň doby je vec veľmi náhodná a v minulom storočí môžeme vidieť sériu viacerých takých tragických prelomov, ktoré tvrdo zastavili počiatočný šťastný rozlet tvorcov.

Ľubo Závodný (nar. 1959, absolvent FA STU v Bratislave v roku 1983) však mal to šťastie, že časy, keď sa jeho autorský rukopis ucelene sformoval a jeho tvorivá zrelosť plne rozvinula, boli už v slobodne demokratických pomeroch a práve v rokoch veľkého ponovembrového vzopätia. Vtedy sme už konečne opustili ideu, že o architektúre viac rozhoduje stavebný robotník ako architekt a sama architektonická obec vtedy už mala za sebou postmodernú diskusiu, ktorá pomohla odkryť niektoré striktnou modernou zakázané komnaty, hoci fundamentálne modernistické základy pretrvali. Hľadanie nových ciest už neprebiehalo v takom bratovražednom boji ako na začiatku 20. storočia, ale v tolerantnej polyfónnej atmosfére, ktorá vydržala desaťročia. Na takúto dobu či éru mal Ľubomír Závodný šťastie.

Nie že by sa v nej nediskutovalo a nie že by jeho dielo neodrážalo poryvy dobových európskych architektonických diskusií. Cítiť ich v ňom. Ale on nie je jalový experimentátor, u ktorého klient nevie, či ním navrhnutú budovu napokon nebude musieť zbúrať, lebo sa nevydarila, alebo či ju prinajlepšom nepremení na múzeum nových tendencií. V tom je náš architekt pragmatický a realistický v najlepšom slova zmysle, inak povedané, plne úspešný.

Nie že by sa jeho čistý koncept nestretol sem-tam s neúspechom. Sám som bol v porote, ktorá stála pred rozhodnutím, či rešpektovať jeho žiadosť, neposudzovať nový bratislavský kostol na Teplickej ulici preto, lebo vtedajší správca v ňom vykonal nevkusné zásahy. Rozhodli sme sa ho predsa len posudzovať. Nielen preto, lebo to bola výborná architektúra, ale aj preto, lebo sme to chceli dotyčnému dať najavo.

Ale z veľkých architektových diel je zrejmé, že jeho koncepty sú opakovane úspešné – v súťažiach aj pri ich realizácii. Pritom nejde len o fyzicky veľké objekty, ale aj diela rozsahom malé, spravidla rodinné domy. Tie tvoria veľký kus z architektovho portfólia. Pravda, v skutočnosti väčšina z nich nie sú nejaké minimalistické domčeky, ale veľkorysé vily. Objednávajú si ich klienti, ktorí oceňujú nielen architektovu spoľahlivosť, ale aj jeho tvorivú veľkorysosť a sami majú porozumenie i financie pre veľkorysé riešenia. Na niektorých jeho domoch akoby to vyjadrovali a predvádzali tie veľké okná cez celú fasádu, tie priam výklady, ktoré v Závodného domoch ponúkajú ich obyvateľom efektné a široké výhľady a súčasne dávajú najavo svoju mierkovú odlišnosť.

Okrem víl má Ľubomír Závodný za sebou realizáciu série nekonvenčne formovaných administratívnych budov, ale aj kostolov s asketickými, ale presvedčivými tvárami, viacero výrazných interiérov alebo aj pozoruhodný obchodný dom s nábytkom Atrium s dvoma tvárami medzi diaľnicou a železnicou. Presvedčivosť a jasnosť, dovedenie nápadu do konca voľne, hladko a presvedčivo – to Závodný robí vždy akosi prirodzene. Jeho silné nápady, hoc napríklad pri spomenutom Atriu tie šikmé rampy za celosklenou severnou stenou, nikdy nie sú nejaké úzkostlivé, vynútené

počiny. Jemu sa vždy darí takéto nápady a riešenia vložiť do svojich domov organicky, jasne, prirodzene a bez toho, aby stratili veľkorysosť, ale aj bez toho, aby sa nejako násilne predvádzali. Napríklad ako oko v strope nitrianskeho kostola, spleť trámov v kostole na Teplickej alebo zalomenie Ingsteelu v inak celkom pravouhlo koncipovanom sídlisku Ružinov. Takéto smelé a pritom prirodzené rozhodnutia pritom nie sú nijako násilné, architekt ich nevnucuje. Napríklad keď prestaval strohý hranol bratislavského Lignoprojektu, porota Ceny časopisu ARCH to síce označila za vysoko kvalitné, takpovediac prikladné architektonické riešenie, ale nevybrala ho ako nejakú neobvyklú a zvláštnu exhibíciu, aké majú poroty zvyk oceňovať.

Veď posiať mestá alebo krajinu ikonickými dielami je trestuhodné; bez prikladne normálnych diel by aj tie ikony stratili čosi zo svojej zvláštnosti. Závodného diela sú súčasne silné v spomínaných gestách, ale silné aj v schopnosti vstúpiť do mesta. Napríklad ako ten zalamovaný Ingsteel, ktorý je paradoxne kontextuálny medzi prostými hranolmi obytných blokov, alebo banka s pasážou a s viacerými tvárami. Mám na mysli bratislavské Tatracentrum, ktoré vytvorilo dovtedy neexistujúcu smelú a presvedčivú stranu námestia pred Prezidentským palácom a súčasne sa ústretovo a s porozumením obrátilo k starej zástavbe na opačnej strane. Nehovoriac o tom, že stojí na pozemku, ktorý dlho predtým moderní plánovači mesta považovali za zvyškový a nepoužiteľný. Závodný zriedka stavia blízko historických jadier alebo centra a tu sa jeho dielo, ktoré pripomenulo povojnovú architektonickú modernu, stretlo s nebývalou diskusiou. Podnietili ju obavy z príliš veľkorysých počinov v blízkosti drobnejších historických objektov. Ľubomír Závodný skutočne stavia či navrhuje vždy s veľkorysým gestom, ktoré môže popudzovať úzkostlivých ochrancov drobných štruktúr a mierok alebo tých, pre ktorých platí postmoderné „malé je dobré". Ale architekt nie je bez citu pre inú mierku, veď aj Tatracentrum stvárnil vlastne z každej strany trochu inak, aby v ňom odrazil zložitosť miesta, kde stojí. Keď stál pred úlohou prekryť v Bratislave Staromestskú ulicu, ktorá ostro oddeľuje historické jadro od hradu, nezvolil riskantné kolosálne plató, ale akúsi členitú sieť.

V spomínaných i mnohých ďalších príležitostiach mal Závodný šťastie na mimoriadne priaznivú dobu, ktorá mu umožnila plne sa realizovať. Keď sa hovorí o šťastí, je to obvykle v tom zmysle, že to bola vlastne čistá náhoda, šťastie na dobu, v ktorej mu akosi bez vlastného pričinenia prišlo tvoriť. Ale v našom prípade to vonkoncom nebolo len vec šťastia v pasívnom slova zmysle. Oproti „šťastiu" stál jasný a presvedčivý architektov tvorivý názor a mimoriadna osobná schopnosť dosiahnuť a udržať vysokú kvalitu svojich diel po všetkých stránkach, nielen úzko architektonicko-umelecky. Mať šťastie na tolerantnú a vrcholne priaznivú dobu, samozrejme, neznamená, že veci idú nejako samy od seba, že netreba vykonávať zásadné vlastné rozhodnutia. Závodný sa jasne rozlúčil s bohatou a zradne lákavou ponukou podnetov, ktoré poskytoval postmodernizmus. On si jasne a vedome zúžil register toho, čo do jeho chápania architektúry patrí, čo bude presadzovať nekompromisne, a vylúčil odtiaľ to, čo v jeho dielach byť nemôže. Tak je rozsiahle portfólio jeho diel charakteristické niečím, čo by sa azda dalo označiť ako miesovská čistota poučená jedným storočím.

Kedysi, na začiatku 90. rokov, som s Ľubom Závodným strávil pár dní v Paríži a pri stretnutiach s tamojšou novou architektúrou mohol bezprostredne sledovať jeho najvnútornejšie sympatie voči abstraktnejším riešeniam (à la Spreckelsen) či dištanc voči tým naratívnejším (à la Bofill). Od tých čias sa mu pošťastilo vliať toto svoje vnútorné presvedčenie do obdivuhodne rozsiahleho radu stavieb. Popri šťastí na priaznivú dobu sa mu to podarilo aj vďaka jasnosti tvorivého názoru a schopnosti prosto a ľudsky ústretovo spojiť veľký koncept s plejádou tých drobností, ktoré vcelku tvoria nielen šťastnú, ale vskutku dobrú architektúru.

Matúš Dulla
Október 2019

Ľubo Závodný
Tomáš Berka

Je ozaj ťažke predstaviť si nenápadnejšieho človeka, ako je architekt Ľubo Závodný. Nie je tichý ako Paťo Hlôška, skôr je tak trochu neviditeľný. Skromný úsmev, zreničky ukryté za sklom okuliarov, nenápadná a skôr šťúpla postava. Pritom ide o jedného z najvýraznejších súčasných architektov, ktorý má na konte množstvo významných a neraz priam nadčasových stavieb. Inak, má ešte aj brata Juraja, podobne moderne zmýšľajúceho architekta. Ale ten už taký nenápadný nie je, keďže má výrazné čierne fúzy.

S Ľubom Závodným som sa spoznal v budove, ktorú má takisto na svedomí. Dnes je to ukážková moderná vila, ale sprvoti nebolo jasné, čo to bude. Keď sa v bývalej opustenej záhrade nad Starou vinárskou – pár krokov nado mnou – začalo stavať, už podľa výkopov som čakal nejakú trúfalosť. Na takýchto parcelách sa perníkové chalúpky stavať nezvyknú. Vedel som, že investorom je môj už spomínaný bývalý „spolubojovník" Peťo Hrozienčík, ale o budúcej podobe jeho nového príbytku som nemal žiadnu predstavu.

No a po dokončení sa z nevábnej základnej kocky vyliahla krásna a elegantná vila najvyšších parametrov. V nielen odbornej literatúre ju nájdete pod názvom Vila Hrozno. A tak sme sa koncom roku 2006 s Petrom a jeho manželkou Marikou stali susedmi. Hrozno, zberateľ a milovník kvalitného vína potom začal k sebe pozývať vínne mušky z umeleckej branže. Tak sme sa s Ľubom – aj s celou partiou ďalších – spoznali v úlohe degustátorov.

S Ľubom Závodným som sa veľmi rýchlo skamarátil a zakaždým som sa tešil na ďalšie stretnutie. On sa totiž – okrem toho, že prevádzkuje veľmi úspešnú architektonickú kanceláriu – vyznačuje aj veľmi slušným prehľadom o toskánskych a iných talianskych vinárstvach a ich tekutých produktoch.

Takže počúvať debatu pána domu s Ľubom o jednotlivých rozdieloch a nuansách vínnych odrôd býva viac než poučné. Ja, ktorý sa uspokojím s bežným sortimentom červených vín dostupných v našich obchodoch, mám pri nich zakaždým pocit, že som niečo ako abstinujúci absolvent pomocnej školy. Hoci som podobne ako oni viackrát precestoval Taliansko aj južné Francúzsko, do tamojších vinárstiev mi zájsť nenapadlo. Spoliehal som sa zakaždým len na slušnosť čašníkov v reštauráciách, že mi nenalejú nejaký „sajrajt".

Raz ma Ľubo pozval do svojho ateliéru na Svoradovej oproti Divadelnej fakulte VŠMU, aby som si pozrel nejaké jeho práce. Polovicu života som ako divadelný scénograf strávil obkľúčený svojimi maketami divadelných dekorácií – niekedy som sa cez ne nevedel predrať ani na záchod. Ale to, čo som zažil po vstupe do Ľubovho ateliéru, mi doslova vyrazilo dych. Už som bol u mnohých architektov, ale tomuto sa nemohlo nič rovnať. Boli tam doslova stovky bielych makiet a modelov. Ľubo si všimol môj užasnutý a zdesený výraz a rýchlo ma začal upokojovať, že len chystá výstavu.

Tak som si ju nenechal ujsť. Konala sa v budove STU na Námestí slobody, kde sídli Fakulta architektúry a dizajnu, na ktorej Ľubo funguje ako hosťujúci profesor. Ešte z čias, keď som bol študentom tejto školy aj ja, som si pamätal, že hneď za vrátnicou sa nachádza veľkorysá vstupná hala. Ľubo však nesklamal. Ten obrovský priestor bol do posledného centimetra zaprataný jeho maketami, návrhmi a fotografiami realizácií! Ešte aj na stĺpoch! Ledva sa pomedzi jeho tvorbu dalo predrať. Pôvodne mi chcel spraviť odborný sprievod výstavou, ale z časových dôvodov nám to nevyšlo. Rozsahom mi to množstvo exponátov vychádzalo na výstavu celej generácie a nie jedného nenápadného chlapíka. A to je Ľubo Závodný ešte len v strednom veku! Čo sa dá od neho čakať o ďalších dvadsať rokov? Bojím sa pomyslieť. Asi bude musieť výstavu so svojou tvorbou nainštalovať na námestí okolo fontány.

No nič to. Pracovitosť je skvelá vec. Lenže Ľubo nie je len pracovitý, ale aj bohom obdarený architekt. Každú chvíľu vyparatí čosi, pri čom sa chtiac-nechtiac musím poškrabať na hlave. Odborníci ho charakterizujú ako architekta spájajúceho experiment s pragmatickosťou a racionalitou. Budova Tatracentra oproti Grasalkovičovmu palácu, Dom nábytku Atrium pri Auparku, ale i vily, napríklad už spomínaná Vila Hrozno alebo jeho najnovší „výčin" – niekoľkopodlažná bielo-presklená vila na Mudroňovej 86, kúsok od hotela Albrecht, s navzájom ortogonálne vyosenými a netradične zaoblenými podlažiami. Dá sa vidieť aj z trolejbusu, pár desiatok metrov potom, ako po pravej strane miniete zastávku Červený kríž a hotel Albrecht. Pravdaže, na takéto projekty si už priberá aj ďalších spolutvorcov.

Pre Ľuba je typické a zároveň udivujúce, že si zakaždým nájde čas na experiment. Na celkom nové, doslova nevídané riešenia. Málokto si totiž uvedomuje, že na takéto „úlety" autor potrebuje obrovské množstvo energie a času navyše. Nielen na samotný nápad, ale hlavne na to, aby klienta presvedčil, že na také dačo sa oplatí minúť peniaze. A že sa v tom aj bude dobre bývať. Okrem toho azda ani netreba pripomínať, že atypická vila si vyžaduje násobne väčší objem finančných prostriedkov na atypické materiály a vnútornú techniku.

Tomáš Berka
Backstage, Slovart, 2025

No, čo už s Tebou, Ľubomír! Neverím, že tak skoro uberieš plyn. Vlastne ho ani príliš neuberaj, už teraz sa teším na Tvoju najbližšiu vizuálnu provokáciu. Ešte viac sa však teším na stretnutia v „Tvojej" vile u kamaráta Hrozna v spoločnosti skvelých vín. Tam zase trochu vypneme a pokecáme.

Linka kresby – synonymum rovného a čistého človeka

Imrich Pleidel

Milý Ľubo, dovolím si byť takto osobnejší, nepísať „o" Tebe, ale Tebe, ako blízkemu človeku, priateľovi, s ktorým sme toho spolu veľa prežili a zažili a už dlhé roky bežíme spolu životom, raz blízko v jednej dráhe, potom vo vzdialenejších a opäť znova v tesnom kontakte.

Pamätáš august sedemdesiateho ôsmeho? S odstupom času sa vynára to normalizačné „dusníčko", ale nám vtedy 18-, 19-ročným chalanom s listom o prijatí na architektúru vo vrecku bolo na nulťáckej brigáde na stavbe nejakého internátu v Ružomberku veselo aj bujaro, v debatách o všetkom možnom, ako potom nespočetne ešte mnohokrát. Keď sme potom v prvom ročníku hneď v 2. semestri sedeli nad šmirákmi a kreslili svoj prvý dom a náš tvorivý pelotón sa trochu roztiahol, bolo jasné, kto ho ťahal. Náskok zo stavebnej priemyslovky voči nám ostatným gymnazistom bol očividný. Okolo Tvojej lavice či dosky bol vždy hlúčik, čo Ti pozeral cez plece a Ty si nikdy a nikomu neodoprel pomoc či radu. Linka Tvojej kresby je pre mňa navždy synonymom rovného a čistého človeka. Tvoja príslovečná trpezlivosť a výdrž vlastne vo všetkom, na čo si odvtedy počas dlhých rokov siahol a čomu si sa venoval a stále robíš, nijako neoslabla.

Spomínaš na výtvarný plenér po 1. ročníku v Liptovskom Hrádku, ako sme vtedy zaplnili desiatky strán skicárov kresbami a akvarelmi? Tvoje kresby dreveníc v Liptovskej Porúbke a chlapov v krčme v Liptovskom Jáne, kam sme sa ukryli pred letnou hrmavicou, mám doteraz pred očami. A keď som sa potom v neutíchajúcom tvorivom nadšení snažil zorganizovať neoficiálny mimoškolský plenér s asi ôsmimi spolužiakmi a nakoniec sme v lesníckej búde kdesi nad Pohorelskou Mašou strávili týždeň napokon len sami dvaja – ja zapĺňajúc ďalšie listy skicárov a Ty v nadšení zo slobody mimo civilizácie, že sa Ti ani 4-béčku nechcelo chytiť? Alebo, ako nás Juro Kubín na zemiakovej brigáde v Tatranskej Štrbe nakriatol v jeden štvrtok na útek a vander po dvojloďových gotických kostolíkoch a ďalších pamiatkach na Spiši a keď sme sa plní eufórie vrátili v nedeľu na ubikáciu len-len, že sme sa vyhli vylúčeniu z brigády aj zo školy? V živote si absolvoval hromadu architektonických súťaží, v mnohých si bol extrémne a zaslúžene úspešný. Pre mňa je doteraz nezabudnuteľné, ako sme v 3. ročníku do tej prvej na Areál zotavenia na bratislavskom Machnáči išli spolu a po nociach vo Vašom dúbravskom byte pokreslili od ruky jeden dlhočizný zvitok pauzáku, až sme sa nakoniec mohli tešiť z (prvej) 1. ceny.

Po škole sa naše cesty máličko odchýlili, no nerozišli. Zakladali sme si rodiny, tešili sa z detí, ako sme si veľakrát potvrdili – našich najvydarenejších „diel". Užívali sme si spoločné dovolenky v Moravanoch a Banskej Štiavnici či neskôr na lyžovačkách v Mariapfarre. V umení skĺbiť prácu s rodinou si prinajmenšom taký dobrý ako v profesii samotnej – lebo ako odznel jeden z Tvojich postulátov na nedávnej plavbe 8 architektov-spolužiakov v Egejskom mori: „Architektúra nie je všetko!" Tvoje nasadenie v práci je však ťažko s ktorýmkoľvek z nás konškolákov porovnateľné. U Teba však nehralo nikdy rolu, či to bol malý dom, kláštor, obchodný komplex, bytovka, administratíva, kostol, vinárstvo, zakaždým si sa do zadania ponoril zanietene, často po večeroch v tichosti svojho ateliéru, aby si ráno priniesol klientovi myšlienku, koncept, ktorý mu „vyrazil dych" a dokázal si ho preňho doslova nadchnúť. To je istotne dôležitá stránka našej profesie – vo vzťahu ku klientovi, verejnosti aj tímu, ktorý architekt vedie, avšak bez schopnosti dopracovať ho až do absolútnych detailov a obhájiť si ich v realizácii aj ten najgeniálnejší nápad stroskotá. A čo mi je na Tvojej tvorbe osobitne a nesmierne blízke, je, že má v sebe vždy aj to výtvarno, umelecký rozmer, stopu, fígeľ. Tvoje domy akokoľvek vyznievajú disciplinovane, krotko, nesú v sebe vždy aj emóciu a aspoň kúsok hravosti. A Tvoje spektakulárne biele modely: čo lepšie vypovedá o Tvojom uvažovaní v priestore a schopnosti vidieť detail v celku a celok v detaile? Verím, že ako učebnica architektúry nesmierne silného erudovaného tvorcu sa stanú, respektíve už sú súčasťou kultúrneho dedičstva tejto krajiny.

Bolo mi veľkou cťou, keď som mohol byť v roku 2020 spolukurátorom Tvojej krásnej retrospektívnej výstavy Mojich 60 (domov) v Mestskej galérii v Levoči aj s večernou diskusiou o kreativite ako všeobecnej sile akéhokoľvek vývoja, a takisto, že si prispel do knižky Ako sa číta architektúra esejou o tvorbe obchodného domu Atrium. Tvoje aktivity mimo vlastnej architektonickej tvorby a projektantskej „rehole", najmä pri výchove adeptiek a adeptov architektúry na Fakulte architektúry a dizajnu STU i v rámci architektonického stavu – Slovenskej komory architektov –, alebo v mnohých odborných porotách urbanistických a architektonických súťaží sú dôkazom, že Ti osud tých, čo prichádzajú po nás, a ako to bude v tejto krajine vyzerať, nie je ľahostajný. Strávili sme spolu v predstavenstve komory náročné, ale pekné obdobie, Tvoj hlas tam mal a stále má mimoriadnu váhu a pomohol rozhodnúť v nejednom zlomovom momente. Celkovo Tvoje rozdávanie sa akoby nemalo hranice. Samozrejme, všetko má svoje limity a ten hlavný je zdravie, nič viac ako to Ti do ďalšieho života neprajem.

Ľubo, som presvedčený, že Cena Emila Belluša za doterajšie dielo je v tých najlepších rukách a úprimne sa teším na ešte jeho ďalšie pokračovania.

Imrich Pleidel
Október 2025

Sloboda ako trvalý životný princíp
Peter Vodrážka

Písal sa rok 1991. Uvoľnenie spoločensko-politických pomerov po roku 1989 prinieslo mnoho pozitívneho vo všetkých oblastiach nášho života. Nevyhla sa tomu ani oblasť architektonického diania. Po zániku veľkých projektových organizácií a vzniku Slovenskej komory architektov architekti zakladali vlastné samostatné ateliéry. Hlad po nových informáciách a túžba vidieť aktuálne architektonické realizácie in situ, pokúsiť sa nadviazať na to najlepšie, čo v tejto oblasti v okolitých krajinách vznikalo, bolo impulzom k tomu, aby sa architekti rozbehli do sveta a prijímali impulzy, ktoré by sa stali pohnútkou ich vlastnej tvorby v nových podmienkach spoločenského diania.

Do tejto situácie veľmi dobre zapadli aj aktivity Spolku architektov Slovenska, ktorý sa snažil organizovať viaceré tematické zájazdy do krajín, ktoré sme dovtedy mohli navštevovať len sporadicky. Takýmto spôsobom sme sa v roku 1991 zúčastnili zájazdu do Paríža a okolia. Spomínam to preto, že hoci som ako pedagóg vnímal Ľuba Závodného už ako učiteľ žiaka, pretože v silnom ročníku jeho spolužiakov nebolo možné si ho nevšimnúť, tak až na tomto zájazde sme mali možnosť sa bližšie spoznať. Tento pobyt bol zaujímavý aj tým, že sme ho celý absolvovali autobusom, spali sme po celý čas v kempe neďaleko Paríža v stanoch, ale nikomu z účastníkov zájazdu to neubralo z dobrej nálady a eufórie z bezprostredného poznávania architektúry, ktorú sme poznali maximálne z obrázkov. Taká bola doba. Ľubo zdieľal miesto v stane so svojou manželkou Martou, ja som mal spolubývajúceho či spolustanujúceho Matúša Dullu.

Program tohto pobytu nám umožnil vidieť to, čo sme sa iba učili, ako malý a veľký parížsky diameter, pochopiť logiku a zákonitosti pôdorysu mesta Paríž, historické súvislosti, veľkú haussmannovskú prestavbu Paríža v 19. storočí, jednotlivé pamiatky ako Notre Dame, Louvre, objekty konania svetových výstav, samozrejme, Marsove polia s dominantou Eiffelovej veže, ale aj novodobé architektonické dominanty ako Ministerstvo financií od Borja Hujdobra a Paula Chemetowa, športovú halu v Bercy od architektov Andraulta a Parata, Inštitút arabského sveta od Jeana Nouvela, Operu Bastille od Carlosa Otta až po Grand Arche od Johana Otta von Spreckelsena ako vtedajšie ukončenie princípu veľkého parížskeho diametra. Na to nadviazali vtedy toľko obdivované realizácie ako Park La Vilette od Bernarda Tschumiho s ďalšími významnými objektami od Christiana de Portzamparc, Jeana Nouvela alebo Adriena Fainsilbera. Nakoniec sme navštívili nový kontroverzný obytný súbor v mestečku Marne la Vallé od Ricarda Bofilla. Ten úžasný pretlak nových podnetov, o ktorých sme tak dlho snívali a zrazu sme ich mohli zažívať na vlastné oči, boli živnou pôdou množstva diskusií o architektúre a nielen o nej. To množstvo nových architektonických objektov, z ktorých mnohé vznikli na podnet 200. výročia Veľkej francúzskej revolúcie, všetkých uchvátilo svojou architektonickou rozmanitosťou. A tam niekde začali naše spoločné rozhovory s Ľubom Závodným. Počas diskusií sme zistili, že tých tém je podstatne viac, ktoré si zaslúžili o nich premýšľať, analyzovať si ich a zisťovať, aký majú vlastne vplyv na architektúru. Zrazu sme si uvedomili, že toho, čo vstupuje do nášho premýšľania o architektúre, je veľmi veľa, pričom na tieto myšlienky z tohto nášho spoločného spoznávania architektúry sme postupne nadväzovali a utvrdzovali sa v tom, čo citovala manželka architekta Oswalda Mathiasa Ungersa Liselotte Ungersová, keď chcela pochopiť svojho muža – architekta –, akými cestami sa uberá jeho tvorivý život. Naštudovala si životy 21 najvýznamnejších architektov všetkých čias a ako motto použila myšlienku Le Corbusiera „Architektúra je stav ducha, nie povolanie".

V konečnom dôsledku sme dospeli tiež k podobným záverom. Naviac som presvedčený, že v tvorbe architekta sa do veľkej miery odráža aj jeho osobnostná výbava ako sumár morálno-vôľových, povahových a charakterových vlastností človeka. To sa premieta do výsledného názoru na architektúru. To, že je architekt rozhľadený, že neustále prijíma nové

podnety, sa v konečnom dôsledku premieta aj do jeho tvorby. Stále zachytávať najnovšie trendy, rozmýšľať nad konceptami, či už dispozíciou alebo hmotovo-priestorovým riešením, prvkami, detailmi, použitými materiálmi, farebným stvárnením – to všetko sú znaky Závodného filozofie tvorby. A pri tom všetkom zostať vo svojom architektonickom prejave konzistentný. Pevnosť v názore, schopnosť argumentácie, trpezlivosť v obhajovaní svojho názoru, akceptácia myšlienok spolupracovníkov... Čo je však pre Ľuba Závodného myšlienkovo najdôležitejšie, je princíp slobody. Sloboda v spoločnosti, sloboda myslenia, sloboda názorov, sloboda tvorby. Tieto myšlienky o slobode ako trvalom životnom princípe veľmi často opakuje aj študentom. K tomu prispieva tvorivá a pracovná atmosféra v ateliéri. Ľubo Závodný je milovník a veľký znalec vína. Práve preto rád organizuje stretnutia, kde sa popri víne a dobrej hudbe diskutuje o architektúre – či už s kolegami architektmi alebo študentami. Aby sa všetky tieto podmienky naplnili, do stáleho programu ateliéru boli začlenené pravidelné návštevy Bienále architektúry v Benátkach, architektonických výstav, účasť na súťažiach, tvorivých dielňach, workshopoch. Práve jeho profesionálne prednosti, rešpektovanie kolegami a okolím, sú momentom, prečo je členom mnohých súťažných porôt, kde je často aj ich predsedom. Podobne bol a je svojou tvorbou súčasťou kníh, monografií o slovenských architektoch a architektúre. Patrí medzi stálych členov skúšobných senátov Slovenskej komory architektov.

Málokto vie, že tieto jeho pozitívne vlastnosti ho viedli k tomu, že v ateliéri organizoval stretnutia s vekovo staršími architektmi, ktoré v konečnom dôsledku mali dvojaký zmysel. Jednak sa dozvedieť, čo všetko sprevádzalo ich tvorivé obdobie, pretože tvorili v úplne iných podmienkach, ako sú dnes, a jednak im dať najavo, že stále majú čo povedať dnešnej generácii architektov. Ilja Skoček st., Marian Marcinka, Ivan Matušík, Jozef Struhař je len niekoľko mien z týchto významných slovenských architektov, ktorí sa týchto stretnutí zúčastnili. A zo strany Ľuba Závodného to poukazuje na veľkú mieru citlivosti, empatie a schopnosti nielen sa deliť o svoje bohaté skúsenosti z práce a tvorby renomovaného architekta, ale aj vedieť načúvať a akceptovať druhého. To sú vlastnosti, ktoré charakterizujú veľkého architekta.

Peter Vodrážka
Október 2025

Spomienky na ateliér?
Juraj Sumbal

Do ateliéru Ľuba Závodného som nastúpil priamo po škole v roku 1998. V tom čase bolo v ateliéri 10 ľudí a práve sa rozbiehala súťaž na Tatracentrum. Ateliér vtedy sídlil v starom dome na Šulekovej ulici, kde vládla priateľská pracovná atmosféra. Hneď v prvý deň sme si potykali, čo bolo pre mňa dovtedy nepredstaviteľné. Navonok to nebol prototyp architekta, ktorého si väčšina predstaví – celý v čiernom, s dizajnovými okuliarmi a prísnym pohľadom. Ľubo pôsobil skôr ako taká sivá nenápadná myš, vtedy ešte nosil sivé košele, ktoré neskôr vymenil za biele. Dnes už ho len výnimočne stretnete ináč, ako v modrých rifliach a bielej košeli. Tú neokázalosť a obyčajnosť mám na ňom rád.

Časom sa ateliér rozrastal a boli potrebné väčšie priestory, presťahovali sme sa do nových priestorov na Svoradovej, kde sídli aj dnes. Tu vznikali projekty ako Atrium, Ingsteel, TatraCity... Ľubo má zberateľskú vášeň pre modely svojich domov, polovica prízemia v novom ateliéri je venovaná práve im.

Práca v ateliéri bola dynamická, robili sme na niekoľkých projektoch naraz. Ľubo nám dával priestor aj na samostatné navrhovanie, lenže až neskôr sme pochopili, ako vlastne pracuje. Všetko už mal pred tým vymyslené. Keď ho niečo zaujalo cez víkend, spravil koncept aj s pracovným modelom, ktorý sme potom ďalej rozpracovávali. Napriek tomu, že ateliér pevne držal vo svojich rukách, nikdy nás nezabudol uviesť ako autorov, pričom jemu patrilo posledné miesto podľa priezviska.

Ak by Dostojevskij písal román, kde by mala postava vlastnosti podobné Ľubovi, určite by jej dal tiež meno Závodný. Závody a súťaženie sú jeho obľúbené činnosti. V profesijnom živote ho to hnalo k vynikajúcim výsledkom, keď často vyhrával architektonické súťaže. V súkromí to je radosť z rýchlej a dynamickej jazdy autom či zo zjazdu na lyžiach. Aj keď presedlal v roku 2001, keď sa mu narodil mladší syn, zo sedanu do rodinného vanu, nezabudol si objednať ten najsilnejší motor, ktorý vyrábali. Ukázalo sa, že je to vhodné auto na prevoz modelov, ale aj na výlet s ateliérom do Benátok na Bienále architektúry. Jeho súčasné auto je Ľubovi v mnohom podobné, je nenápadné, sivé, ale prekvapí pritom závodným motorom pod kapotou.

Z tých bezmála siedmich rokov, ktoré som prežil v ateliéri, som si odniesol veľa dôležitých poznatkov, napr. že všetko so všetkým súvisí, aké víno sa pije v ktorú dennú dobu, že keď šoféruje Ľubo, je lepšie čím skôr zaspať, že je jedno, koho si vezmeš a iné... Život v ateliéri nebol len o práci, ale aj o poznávaní architektúry, dobrého jedla a vína. Vždy sme sa tešili na 12. 7., keď Ľubo pozval na svoje narodeniny celý ateliér do ázijskej reštaurácie Jasmín za okrúhly stôl, kde sme sa už vôbec nerozprávali o architektúre, ale skôr o všedných radostiach života. Mimochodom, o tom sa s Ľubom najradšej rozprávame dodnes.

Juraj Sumbal
Október 2025

Skvelý architekt, gentleman a znalec vín
Juraj Šujan

Prvé, čo mi napadlo, keď som sa dopočul, že Ľubo Závodný získal za svoju celoživotnú tvorbu Cenu Emila Belluša, bolo prosté uvedomenie si, že cena bude v tých najlepších rukách. Ľubo Závodný totiž nie je len špičkovým architektom, o ktorého tvorbe sa isto budú v iných textoch zmieňovať ďalší kolegovia, ale pre mňa je aj úspešným šéfom architektonickej kancelárie a tímu svojich spolupracovníkov, výborným pedagógom, angažovaným profesionálom, pôsobiacim v stavovských združeniach, a predovšetkým človekom pevných zásad a etických postojov.

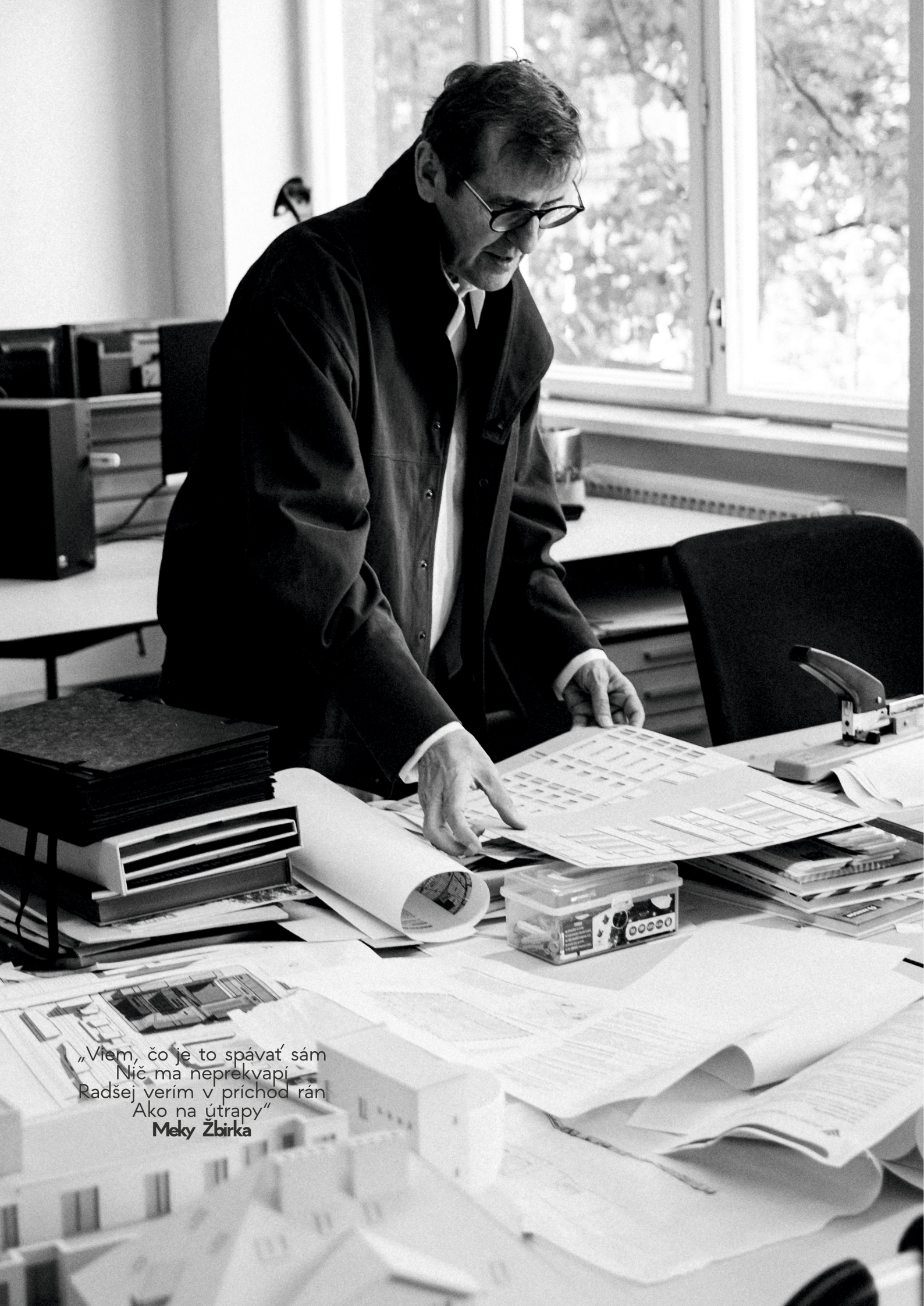
S Ľubom sa mi spája najmä dlhoročné spoločné pôsobenie vo vedení komory architektov. Oslovil som ho do „môjho" predstavenstva v nádeji získať v jeho osobe rešpektovaného prvého podpredsedu. Získal som však oveľa viac – a to aktívneho spolupracovníka, ktorý sa nielen fundovane vyjadroval k ťažiskovým témam našej profesie, ale ticho a nenápadne sa zhostil aj menej viditeľných, ale o to podstatnejších úloh, napríklad debát s vedením spolku architektov o osude architektonických cien či návrhu rekonštrukcie a interiérov priestorov úradu komory na Panskej, na ktorú bez okázalostí aj finančne prispel. Naša spolupráca prerástla do pevného osobného priateľstva, ktoré trvá dodnes.

A keď už som tvorbu Ľuba Závodného prenechal fundovanejším a sústredil sa na ďalšie jeho aktivity, rád by som vyzdvihol aj jeho úprimný záujem o rast nových generácií architektiek a architektov. Ľubo Závodný vychoval množstvo výborných tvorcov, nielen ako hosťujúci profesor na fakulte, ale aj vo vlastnom ateliéri, z ktorého vzišlo viacero dnes už etablovaných nových architektonických dielní. Všetci jeho bývalí spolupracovníci, s ktorými som mal možnosť za tie roky hovoriť, spomínali na učňovské roky v ateliéri Ľuba Závodného s vďakou a rešpektom.

Vnímal som a vnímam étos Ľuba Závodného, skvelého architekta, ale najmä slušného človeka v profesii i mimo nej, veľkého gentlemana a akosi k tomu naviazaného aj zanieteného znalca kvalitného vína. Želám mu najmä veľa ďalších rokov v dobrom zdraví, milujúcej rodine a rešpekte a priateľstve jeho kolegov.

Juraj Šujan
Október 2025

„Viem, čo je to spávať sám
Nič ma neprekvapí
Radšej verím v príchod rán
Ako na útrapy"
Meky Žbirka

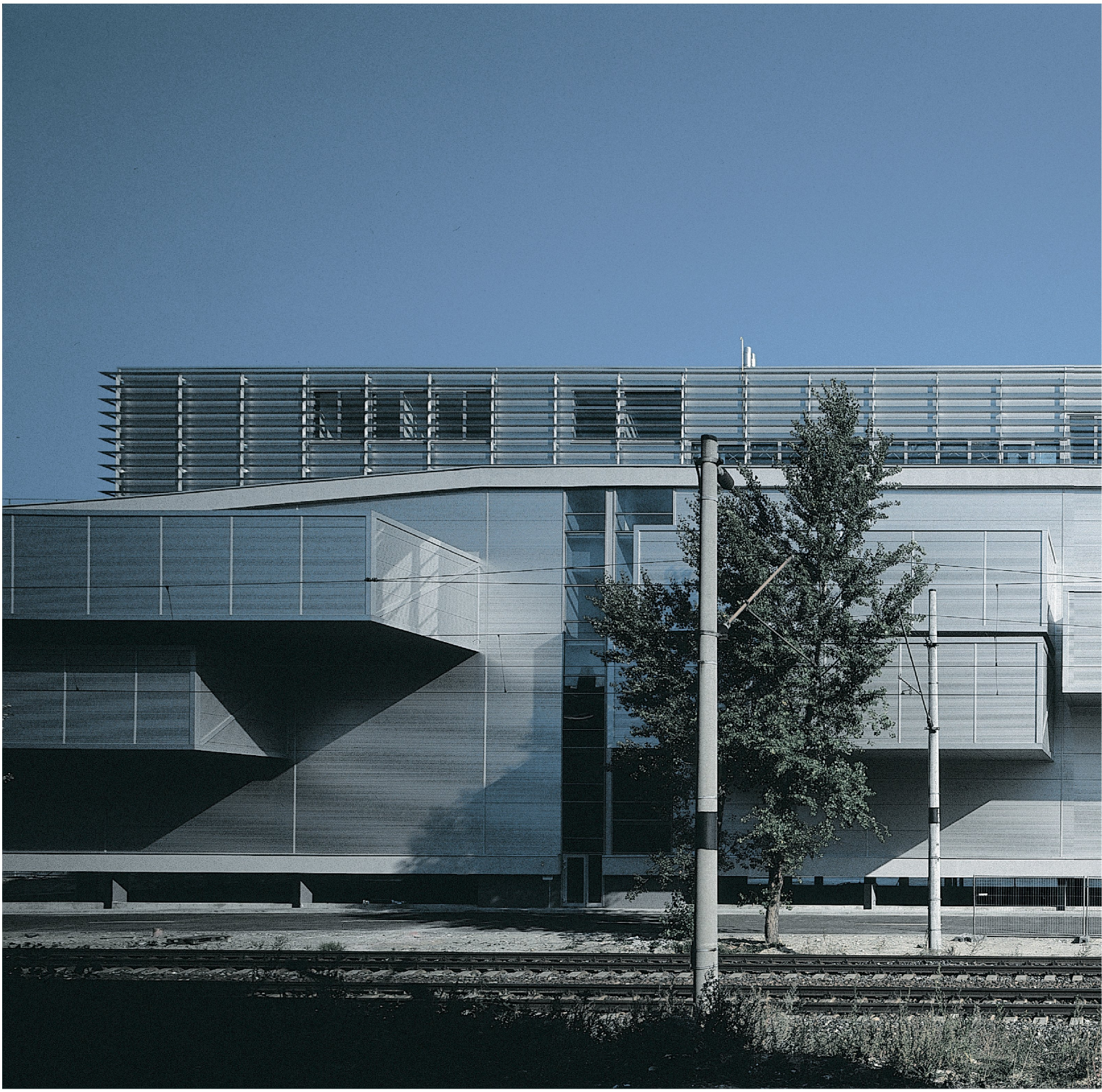
Cena Emila Belluša 2025
Vybrané diela

DOM NÁBYTKU ATRIUM
BRATISLAVA-PETRŽALKA

Na území medzi dialnicou a železnicou stojí Dom nábytku – pavilón, ktorý je vlastne trojpodlažným výstavno-predajným priestorom. Poskladaný je z oceľovej konštrukcie. Priestorový zážitok je dosiahnutý komunikačnými rampami, ktoré návštevníka podvedome prevedú celým priestorom. Severná strana objektu otočená na mesto je presklená a tvorí ju obrovský výklad orientovaný do mesta a Sadu Janka Kráľa. Južná strana smerom k železnici je plná hliníková so zavesenými vysunutými kubusmi.

DOM NÁBYTKU ATRIUM
BRATISLAVA-PETRŽALKA

INGSTEEL
BRATISLAVA

Polyfunkčný objekt napriek svojmu rozsahu a objemu vstupuje do prostredia s rešpektom a prispôsobením sa existujúcej zástavbe. Lomí sa podľa potreby, prispôsobuje a vyhýba sa jestvujúcej zeleni. Konštrukcia objektu je oceľová, presklená dvojplášťovou fasádou z juhovýchodnej strany. Zo strany bytových blokov má hliníkový výraz.

ISTROBANKA
ČLEN SKUPINY BAWAG

TATRACENTRUM
BRATISLAVA

Centrála administratívy banky vytvára stratený kontext tejto rozbitej časti mesta. Odvoláva sa na výšku blízkeho objektu hotela Tatra a vytvára uličnú čiaru s mestským parterom. Budova ponúka jednoznačný architektonický výraz so zvýraznenou čelnou časťou. Fasáda domu je transparentná a symbolizuje tak filozofiu banky. Prvé dve nadzemné podlažia sú vyhradené obchodným priestorom s dvojpodlažnou vnútornou pasážou.

TATRA BANKA
BANKA
TATRA BANKA

CENTRÁLA VÚB
BRATISLAVA

Budova banky si zobrala za úlohu vytvoriť kontext tejto časti mesta a akcentom hlavnej hmoty zvýrazniť charakter silnej bankovej inštitúcie. Vo výškovej 24-podlažnej budove eliptického tvaru sú kancelárske priestory s konferenčnými priestormi na najvyššom podlaží, pôvodne s relaxačnou funkciou s bazénom. Päťpodlažná zakrivená hmota administratívy kontextuálne ustupuje Páričkovej ulici. Zo strany rušnej dopravnej komunikácie je trojpodlažná hmota podstavy.

TATRACITY
BRATISLAVA-PETRŽALKA

Zástavba vytvára kompaktný líniový útvar pozdĺž Černyševského ulice. Využíva nezastavaný priestor medzi jestvujúcim objektom Tatra banky a jestvujúcim objektom na Černyševského ulici. Administratívna 20-podlažná urbanistická dominanta akcentuje urbanistickú os Jantárovej cesty a stojí v jej tesnej blízkosti. Na druhej strane je bytový objekt, ktorý má dve „nadstavby" v podobe bytových blokov s bytmi s krásnym výhľadom na mesto. V spodnej časti bytového domu sú garáže so záhradou na streche a pavlačové byty.

Merkury Market
UNIFEST

POLYFUNKČNÉ CENTRUM CASSOVAR
KOŠICE

Komplex budov pozostáva z dvoch výrazných administratívnych budov, ktoré levitujú nad obchodnou časťou. Budovy sa nachádzajú na pôvodnom mieste košického pivovaru Cassovar, pričom v návrhu bol zachovaný komín, ktorý tvorí špecifickú, industriálnu dominantu. Komplex je osadený do konfigurácie svažitého terénu tak, že vytvára nad celou obchodnou časťou zelenú pobytovú strechu.

KE 316 I I
KE 759CN
SK

CONDOMINIUM RENAISSANCE
BRATISLAVA

Súčasťou tohto spoločenstva siedmich terasových domov v chránenom uzatvorenom areáli sú aj priestory na spoločenské a športové aktivity. Prioritou je krásny výhľad na nezastavané územie okolia Dunaja na rakúskej strane a ideálna orientácia na svetové strany. Domy sa chrbtom obracajú k sídlisku. V domoch sú veľkosťou aj vybavením nadštandardné byty a na strechách veľké apartmánové byty s veľkými terasami.

RÍMSKO-KATOLÍCKE PASTORAČNÉ CENTRUM
BRATISLAVA

Centrum Kráľovnej rodiny je položené vnútri bloku obytných panelákov. Jeho súčasťou je kostol, spoločenská časť a fara. Kompozícia týchto hmôt pôsobí v tomto prostredí príjemne a kontextuálne. Hmota kostola je tvarovo aj materiálovo zvýraznená oválnou formou a príjemným dreveným obkladom. Aj piata fasáda – strecha kostola –, ktorá je vnímaná najmä z okolitých domov, cituje tvarovanie vnútorného priestoru s veľkým svetlíkom.

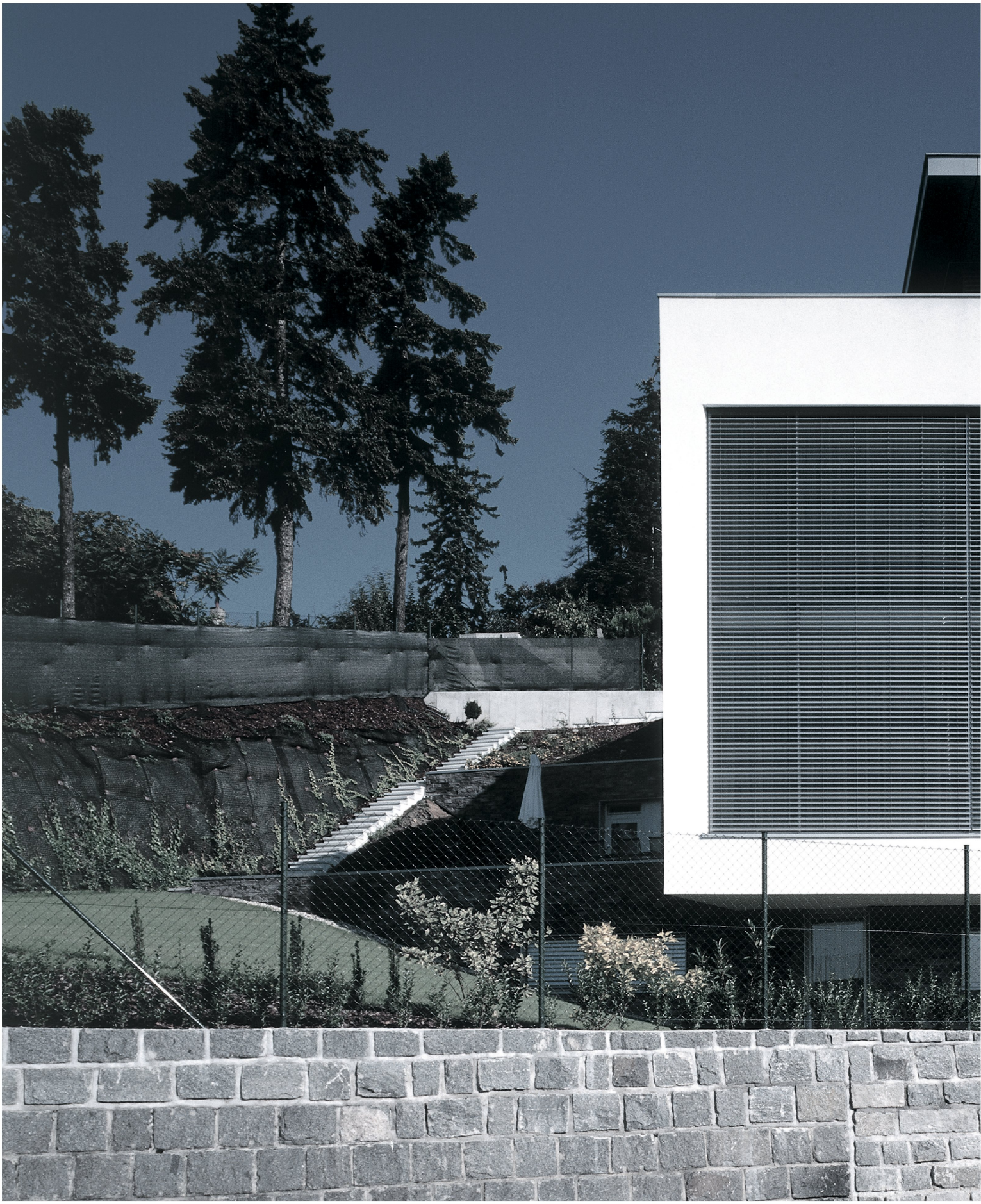

EVANJELICKÝ KOSTOL
NITRA

V Nitre, ktorá až doteraz nemala evanjelický chrám, vyrástol v typickej mestskej blokovej štruktúre dostavbou kostol. Jeho súčasťou je aj veľká dvojpodlažná spoločenská časť a farská budova s tromi podlažiami. Samotný liturgický priestor tvorí oválna hmota pozdĺžne rozdelená veľkým dreveným väznikom, ktorý vpúšťa dovnútra svetlo. Pred kostolom na nároží bloku vznikol priestor na zhromažďovanie veriacich.

VILA HROZNO
BRATISLAVA

Dom s krásnym výhľadom na Staré mesto sa opiera hlavnou dvojpodlažnou hmotou o svah. Táto leží na prízemnej časti zakopanej do svahu, kde sú obslužné priestory domu a garáže. Ďalšie dve bočné krídla na poschodí sa tiež schovávajú do svahu. Veľký dom sa tak príjemne zžíva s prostredím. Na najvyššom podlaží je penthouse s veľkou terasou, kde človek na chvíľu stratí dych z pohľadu na mesto. V kontexte s názvom vily domu nechýba, samozrejme, veľká vináreň.

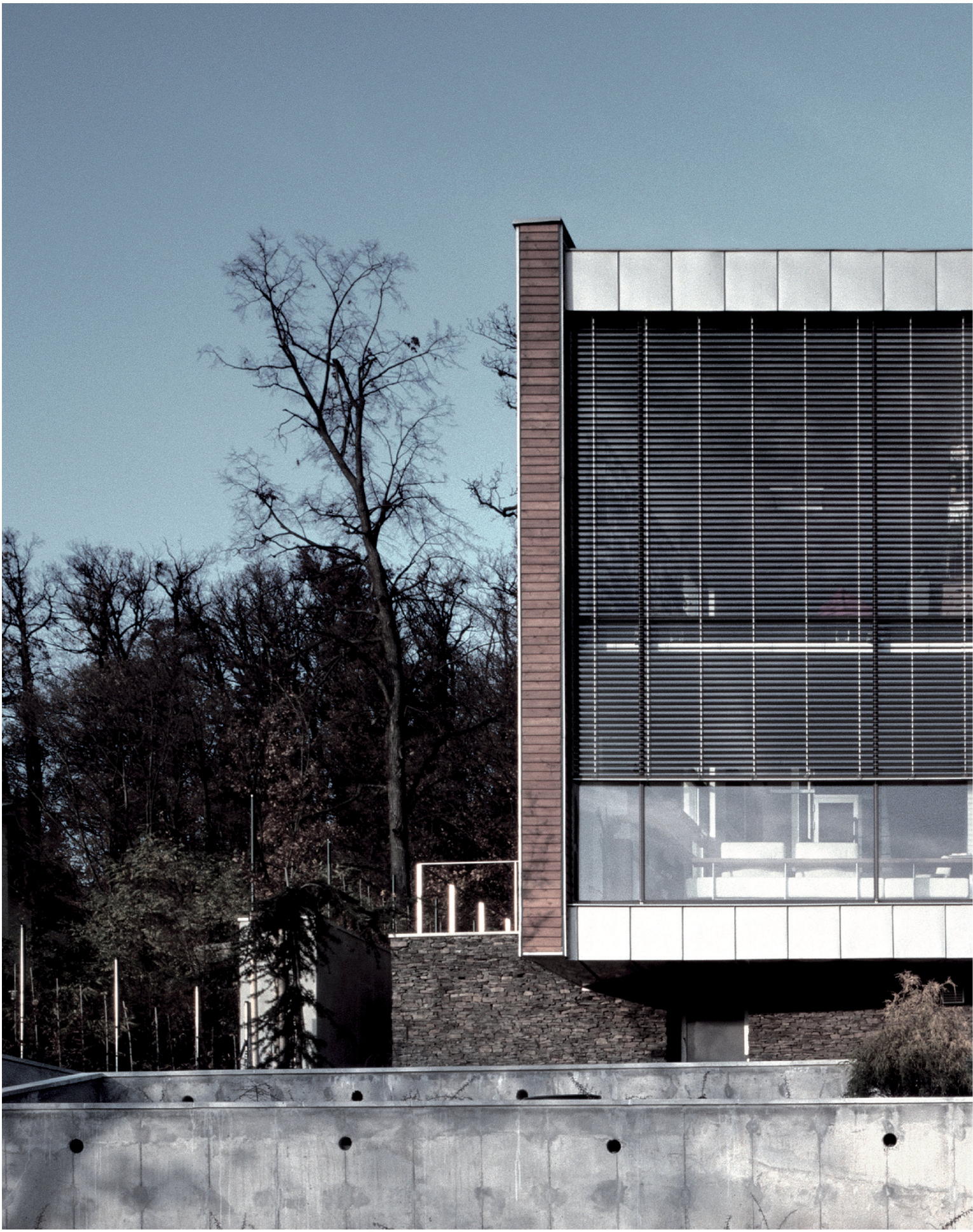

DOM V JAME
BRATISLAVA-ZÁHORSKÁ BYSTRICA

Dvojpodlažný rodinný dom s prístupom z vyššej úrovne od ulice, ktorého prízemná, nenápadná hmota nenaznačuje, čo sa deje o poschodie nižšie. Práve tu sa nachádza obytné ťažisko rodinného domu, ktorého hmotové riešenie je založené na využití štvrťkruhového segmentu. Celá táto časť je zakopaná v zemi a je prekrytá zelenou strechou. Konceptu dominuje veľký, kruhový dvor.

VILA KĹZAVÁ
BRATISLAVA

Vila stojí takmer v bratislavskom lesoparku, na južných svahoch bratislavských Kramárov, kde je zatiaľ viac záhradných chát ako rodinných domov. Cez dve podlažia ponúka krásne diaľkové výhľady na mesto. Dispozične ide o veľmi jednoduchý dom, jeho bočné steny sledujú hranice pozemku a smerom dolu sa roztvárajú. Od vstupu sa jednoramenným schodiskom schádza do dennej časti domu, ktorej dominuje veľká čelná presklená stena.

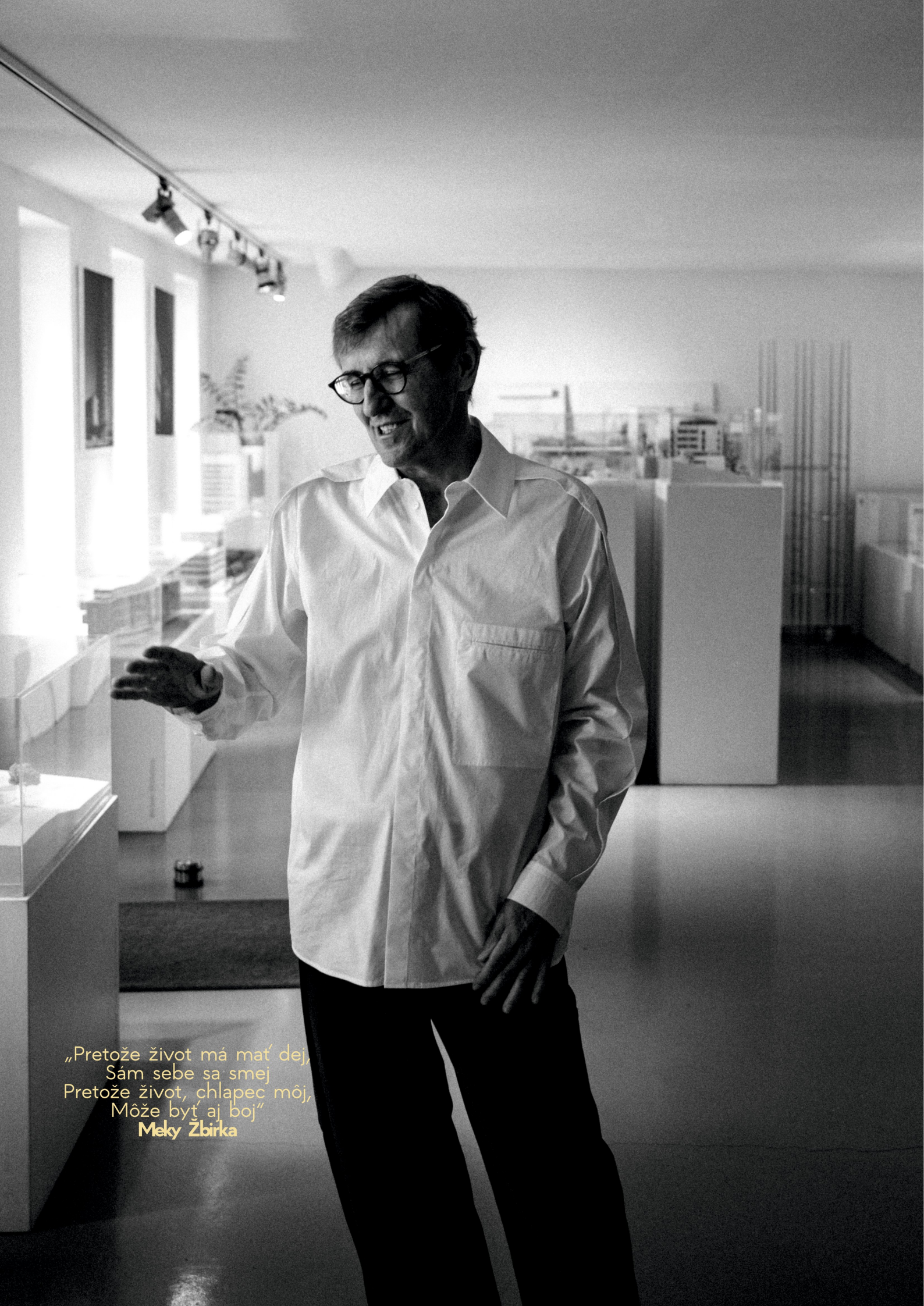

DOMY 1_2_3
BRATISLAVA

Tri samostatné hmoty rodinných domov sledujú trajektóriu vrstevníc, čím vytvárajú priaznivú dynamickú kompozičnú skladbu, ktorá je veľmi jednoznačná a presvedčivá a vytvára podstatný koncepčný motív. Hmotovo-priestorové tvarovanie objektov využíva terénnu konfiguráciu pre situovanie terás s priamou väzbou na dennú zónu rodinných domov, ktoré sú natočené tak, aby mali dostatok súkromia.

„Pretože život má mať dej,
Sám sebe sa smej
Pretože život, chlapec môj,
Môže byť aj boj“
Meky Žbirka

Cena Emila Belluša 2025
Osobnosť Ľuba Závodného

Curriculum
vitae

1959	narodený 12. 7. 1959 v Nitre
1965 – 1974	základná škola Pardubice a Zvolen
1974 – 1978	Stredná priemyselná škola stavebná, Bratislava
1978 – 1983	absolvent Fakulty architektúry SVŠT, Bratislava
1983	manželstvo s Martou Treindlovou
1985	narodenie syna Michala
1989	narodenie dcéry Jany
2000	narodenie syna Martina
1983 – 1989	Štátny projektový ústav obchodu, Bratislava
1989 – 1990	Projektový ústav obchodu a cestovného ruchu, Bratislava
1990 – 1991	Ateliér Pro LINEA a A-plus – projektový ateliér, Bratislava
1990 – 1992	Odborný asistent na Katedre architektúry VŠVU, Bratislava
1992 – 1995	Spoluzakladateľ architektonickej kancelárie Bahna – Palčo – Starý – Závodný
1995 – trvá	Samostatná architektonická kancelária Ľubomír Závodný
2004 – 2006	Hosťujúci docent na FA STU, Bratislava
2006 – trvá	Hosťujúci profesor na FAD STU, Bratislava

Tvorivé monografie vydané v SR

- Moravčíková, Henrieta, 1998. Architekt Ľubomír Závodný. Bratislava: Vydavateľstvo Meritum. ISBN 80-88791-24-3.
- Architekt Ľubo Závodný, výber z realizácií, 2010
- Architekt Ľubo Závodný, ISBN 978-80-971559-8-8, 2019

Zahraničné výstavy architektonických prác

- Poézia striedmosti, V. medzinárodná výstava Bienále Benátky, 1991 – Česká a slovenská novofunkcionalistická architektúra, Hotel Turf, Bratislava a Centrum Dunaj, Bratislava
- Architektúra strednej a východnej Európy, Central and Eastern European Architecture in the 1990s, Lipsko, 1997
Ľubomír Závodný Architekturbüro, s. 68
- New European Architecture – Architecture from the new EU member, 2002
- Architektur der Slowakei heute, Berlín, 2002, vystavené: Tatracentrum, Bratislava, Kostol Nitra, Pastoračné centrum, Bratislava
- Architektur Slowakei, Wien – Ringturm, 10/2003 – 02/2004, vystavené: VÚB, Bratislava, Bytový dom, Šamorín, Pastoračné centrum, Teplická, Bratislava
- Piranesi Award 2004, Slovinsko, vystavené: Department Store ATRIUM, Bratislava
- Contemporary Slovak Architecture in Photography by Ľubo Stacho, Londýn, 2009
- Impuls und Reflexion, Architektur Slowakei, 2004, ETH Zürich
- Současná slovenská architektura 1989 – 2011, Ostrava, Dům umění, autori: Monika a Ľubo Stacho, vystavované diela: Dom nábytku ATRIUM, Bratislava, Vila Hrozno, Bratislava, Vila Devín, Bratislava, Evanjelický kostol, Nitra
- Architecture Week Praha, 2011
- Architecture Week Ostrava, 2011 – výstava CE.ZA.AR. 2011
- Autorská výstava Architekt Ľubo Závodný – DOMY, Slovenský inštitút Praha, 2011
- Moderná slovenská architektúra, TU Berlín a Slovenský inštitút Berlín, 3 stavby: Evanjelický kostol Nitra, Centrála VÚB, Bratislava, Vila Hrozno, Bratislava – putovná výstava po nemeckých mestách, Bremen, Berlín, 2015 – 2017
- Výstava Slovak Family House 2006 – 2015, 5RD, The Embassy of the Slovak Republic, Ottawa, 2017
- Výstava Slovenský rodinný dom 2006 – 2015, 5 RD, FA ČVUT Praha, 2018
- Výstava 100 let československé architektury, Praha, Mánes, modely Dom nábytku ATRIUM, Evanjelický kostol Nitra, TatraCity Bratislava, 2018
- Výstava Česká a Slovenská architektúra 10/2023, Jízdárna Pražského hradu, modely Dom nábytku ATRIUM, Evanjelický kostol Nitra, Pastoračné centrum Teplická, TatraCity Bratislava, Cassovar Košice, VÚB Bratislava

Autorské výstavy na Slovensku

- Autorská výstava Ľubo Závodný, K.F.A. Gallery, Bratislava, 1998
- Autorská výstava Architekt Ľubo Závodný – Moje domy, FA STU, Bratislava, 2010
- Autorská výstava Architekt Ľubo Závodný – Mojich 60, FA STU, Bratislava, 2019
- Autorská výstava Architekt Ľubo Závodný – DOMY 60, Galéria mesta Levoča, 2019
- Autorská výstava Architekt Ľubo Závodný – Moje bratislavské domy, LAMPY, Bratislava, 2022
- Výstava Česká a slovenská architektúra – Bratislava, Jazdiareň Bratislavského hradu, 2023
- Autorská výstava Architekt Ľubo Závodný – Moje domy, Hlohovec, 2024
Nitra

Ocenenia

- Cena Dušana Jurkoviča 1997 – Centrála VÚB, Bratislava, autori: Ján Bahna, Ľubomír Závodný, Igor Palčo, Miloš Juráni
- Cena Dušana Jurkoviča 2000 – nominácia, Evanjelický kostol Ducha svätého v Nitre, autori: Juraj Polyák, Ľubomír Závodný
- Cena Dušana Jurkoviča 2004 – nominácia, Dom nábytku Atrium, Bratislava, autori: Ľubomír Závodný, Peter Vodrážka, Dalibor Michalák, Dano Priehoda, Juraj Sumbal
- Cena ARCH 1998 – nominácia, Bytový dom, Šamorín, autor: Ľubomír Závodný
- Cena ARCH 1998 – nominácia, Kaviareň Metropol, Bratislava, autori: Ľubomír Závodný, Matej Siebert
- Cena ARCH 1999 – nominácia, Podkrovný byt, Bratislava, autor: Ľubomír Závodný
- Cena ARCH 2000 – Rímskokatolícke pastoračné centrum, Bratislava, autori: Ľubomír Závodný, Matej Siebert, Georg Bliznakov
- Cena ARCH 2001 – nominácia, Evanjelický kostol, Nitra, autori: Juraj Polyák, Ľubomír Závodný
- Cena ARCH 2002 – nominácia, Tatracentrum, Bratislava, autori: Ľubomír Závodný, Matej Siebert, Peter Vavrica, Radomil Kachlík
- Cena ARCH 2003 – nominácia, Westend, Bratislava, autori: Ľubomír Závodný, Juraj Sumbal
- Cena ARCH 2004 – Dom nábytku Atrium, Bratislava, autori: Ľubomír Závodný, Peter Vodrážka, Juraj Sumbal, Dano Priehoda, Dalibor Michalák
- Cena ARCH 2005 – nominácia, Polyfunkčný objekt Ingsteel, Bratislava, autori: Ľubomír Závodný, Dano Priehoda
- Cena ARCH 2010 – nominácia, TatraCity, Bratislava, autor: Ľubomír Závodný
- Cena ARCH 2010 – nominácia, Rodinný dom Devín II, Bratislava, autori: Jana Švecková, Ľubomír Závodný, Peter Vodrážka
- Cena ARCH 2011 – nominácia, Cassovar Business Center I., Košice, autori: Ľubomír Závodný, Tomáš Auxt, Tomáš Bartko
- CE.ZA.AR 2002 – nominácia, Bytové domy, Šamorín, autori: Peter Čavara, Tomáš Jávorka, Marek Kolčák, Ľubomír Závodný
- CE.ZA.AR 2002 – Nominácia, Evanjelický kostol Ducha svätého, Nitra, autori: Juraj Polyák, Ľubomír Závodný
- CE.ZA.AR 2009 – cena, Bytové domy A+B, Bratislava, autor: Ľubomír Závodný
- CE.ZA.AR 2009 – nominácia, Rodinný dom Kĺzavá, Bratislava, autor: Ľubomír Závodný
- CE.ZA.AR 2011 – nominácia, Cassovar Business Center I., Košice, autori: Ľubomír Závodný, Tomáš Auxt, Tomáš Bartko
- Stavba roka 2000, Bytový dom Nad Lúčkami, Bratislava, Cena Prvej stavebnej sporiteľne, autori: Juraj Závodný, Ľubomír Závodný
- Stavba roka 2004, Dom nábytku ATRIUM, Bratislava, Cena TÚSS, autori: Ľubomír Závodný, Peter Vodrážka, Juraj Sumbal, Dano Priehoda, Dalibor Michalák
- Stavba roka 2006, Polyfunkčný dom Ingsteel, Bratislava, Cena TÚSS, autori: Ľubomír Závodný, Dano Priehoda
- Stavba roka 2010, Cassovar Business Center I., Košice, Cena TÚSS, autori: Ľubomír Závodný, Tomáš Auxt, Tomáš Bartko
- Stavba roka 2011, Rodinný dom – Dom v jame, Bratislava-Záhorská Bystrica, autor: Ľubomír Závodný
- ASB Osobnosť architektúry a stavebníctva 2009
- ASB Osobnosť architektúry a stavebníctva 2010
- ASB Osobnosť architektúry a stavebníctva 2014
- Verejné uznanie za zásluhy o rozvoj mestskej časti Bratislava-Nové Mesto, 08/2000, udelil starosta mestskej časti Ing. Richard Frimmel
- Čestné uznanie za vynaloženú pedagogickú činnosť, Kolégium Jána Seleyeho, Komárno, 2003
- Medaila Emila Beluša za významný prínos pri rozvoji vzdelávania architektov na Fakulte architektúry STU, 2016
- Laureát, Krištáľové krídlo 2009

Členstvo v súťažných porotách, odborných komisiách a radách

- Člen poroty, Cena Dušana Jurkoviča 1995
- Člen poroty Grand Prix Obce architektů 2005, Česká republika
- Člen medzinárodnej poroty CE.ZA.AR. 2007
- Predseda medzinárodnej poroty CE.ZA.AR. 2008
- Člen medzinárodnej odbornej poroty Ceny časopisu ARCH o architektúre a inej kultúre – Cena ARCH 2013
- Člen poroty Cena za architektúru Česká republika, ČKA, 2017
- Člen súťažnej poroty medzinárodnej študentskej súťaže Isover Architectural Contest 2017, Madrid
- Člen medzinárodnej odbornej poroty INSPIRELI AWARDS 2015, 2016 Praha
- Člen súťažnej poroty medzinárodnej študentskej súťaže XELLA: SM(ART) HOUSE, 12. ročník, 2007, Záhrady pivovaru Eggenber, Český Krumlov
- Člen súťažnej poroty medzinárodnej študentskej súťaže XELLA: SM(ART) HOUSE, 13. ročník, 2008, Kameňolom Marianka
- Člen súťažnej poroty medzinárodnej študentskej súťaže XELLA: SM(ART) HOUSE, 14. ročník, 2009, Pavilon člověka, ZOO Praha, Troja
- Člen súťažnej poroty medzinárodnej študentskej súťaže XELLA: SM(ART) HOUSE, 15. ročník, 2010, Meetingpoint, Sandberg, Bratislava-Devín
- Člen súťažnej poroty medzinárodnej študentskej súťaže XELLA: SM(ART) HOUSE, 16. ročník, 2011, Koncertná sieň pre Plzeňskú filharmóniu / ČRo Plzeň
- Člen súťažnej poroty medzinárodnej študentskej súťaže XELLA: SM(ART) HOUSE, 17. ročník, 2012, Horizontálny hybrid a konverzia, Zoborské kasárne v Nitre
- Člen súťažnej poroty medzinárodnej študentskej súťaže XELLA: SM(ART) HOUSE, 19. ročník, 2014, Dom umení v bratislavskej prieluke, Bratislava
- Člen súťažnej poroty medzinárodnej študentskej súťaže XELLA: SM(ART) HOUSE, 20. ročník, 2015, Dům a poutní místo u Anežského kláštera, Praha
- Člen súťažnej poroty medzinárodnej študentskej súťaže XELLA: SM(ART) HOUSE, 21. ročník, 2016, Priestor pre refresh vo vinohrade, Jur pri Bratislave
- Člen súťažnej poroty medzinárodnej študentskej súťaže XELLA: SM(ART) HOUSE, 22. ročník, 2017, Moravská galerie v Brně – Místodržitelský palác
- Člen medzinárodnej odbornej poroty, KEŽMARSKÁ CHATA, Kežmarok, 2014
- Člen poroty medzinárodnej súťaže The Nearly-Zero-Energy House, Viedeň, Rakúsko, 04/2012
- Člen poroty medzinárodnej študentskej súťaže Active House Award, VELUX, Brno, Česká republika, 06/2012
- Člen poroty slovenského kola medzinárodnej študentskej súťaže Súčasný dom: očami mladých architektov, vypisovateľ: agentúra Foibos Bohemia, ČR, apríl 2012
- Člen súťažnej poroty slovenského kola medzinárodnej študentskej súťaže Súčasný dom: očami mladých architektov, vypisovateľ: agentúra Foibos Bohemia, ČR, apríl 2013
- Člen poroty medzinárodnej študentskej súťaže Druhá kůže, FA ČVUT, Praha, Česká republika, 01/2012
- Člen poroty, Czech Architecture Award 2017, ČKA, Praha, 2017
- Člen poroty, Praha Žižkov, 2019
- Člen poroty, ASB Gala 2015 – súčasnosť
- Člen súťažnej poroty slovenského kola študentskej súťaže Rodinný dom VELUX, 7. ročník, 2015, 8. ročník, 2016, 9. ročník, 2017, 10. ročník, 2018
- Člen súťažnej poroty domáceho kola medzinárodnej študentskej súťaže Isover Architectural Contest 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019
- Člen poroty študentskej súťaže Cena profesora Karfíka, FA Bratislava, 2012

- Člen poroty, Fasáda roka, pre spoločnosť Baumit, 2003, 2004, 2006, 2008, 2010, 2013, 2014, 2015, 2017, 2019, 2021, 2023
- Člen súťažnej poroty slovenského kola medzinárodnej študentskej súťaže Súčasný dom: očami mladých architektov, vypisovateľ: agentúra Foibos Bohemia, ČR, 2014, 2015
- Člen poroty urbanisticko-architektonickej súťaže Žilina – Rudiny I., 04/2012
- Člen poroty urbanistickej súťaže Žilina – Západ, 12/2012
- Člen poroty architektonickej súťaže Polyfunkčná budova Lehotského, Bratislava, 05/2012
- Člen poroty, ARCHITECTURE.SK, úroda tvorby III., 12/2012
- Člen poroty súťaže návrhov na pavilón Česka a Slovenska na Bienále architektúry Benátky 2012, 03/2012
- Člen poroty, Využitie armádnych skladov Martin, 2013
- Člen poroty, Rekonštrukcia areálu múzea antická Gerulata, Bratislava-Rusovce, 2013
- Člen súťažnej poroty urbanisticko-architektonickej súťaže Svätoplukovo námestie, Nitra, 2009
- Člen poroty Architect Award 2009, ABF Bratislava
- Člen súťažnej poroty verejnej architektonickej súťaže Františkánske námestie, Bratislava, 2010
- Člen súťažnej poroty, Vyhliadková veža na Dubni, Žilina, 2016
- Člen súťažnej poroty, Šaľa Jozefov, 2016
- Člen poroty študentskej súťaže Cena za konštrukcie (Cena prof. Vladimíra Chrobáka)
- Člen poroty, predseda poroty, študentská súťaž Lávka pre peších, Giraltovce
- Člen poroty, Krištáľové krídlo 2007 a 2010
- Člen Vedeckej a umeleckej rady FA STU v Bratislave 2009 – 2019
- Člen Vedeckej rady STU v Bratislave 2019
- Člen Predstavenstva Slovenskej komory architektov 2009 – 2011, 1. podpredseda
- Člen Predstavenstva Slovenskej komory architektov 2011 – 2013, 1. podpredseda
- Člen Predstavenstva Slovenskej komory architektov 2015 – 2017

Súpis diel / Vybrané realizácie

- Hotel Zväzu družstevných roľníkov, Bratislava, 1988, autori: Ján Bahna, Marek Kolčák, Ferok Minárik, Ľubomír Závodný
- Obytný dom „D" Šamorín, realizácia 1992, autor: Ľubomír Závodný
- Bankový pavilón IRB, Bratislava, realizácia 1992, autori: Ján Bahna, Ľubomír Závodný
- Budova Centrály VÚB, realizácia 1994 – 1996, autori: Ján Bahna, Ľubomír Závodný, Igor Palčo, Miloš Juráni
- Evanjelický kostol, Topoľčany, realizácia 1997, autori: Ján Bahna, Ľubomír Závodný
- Evanjelický kostol, Nitra, realizácia 2000, autori: Juraj Polyák, Ľubomír Závodný
- Rímskokatolícke pastoračné centrum Kráľovnej rodiny, Bratislava, realizácia 2000, autori: Ľubomír Závodný, Georg Bliznakov, Matej Siebert
- Bytový dom – Trnavská cesta, Bratislava, realizácia 2000, autori: Juraj Závodný, Ľubomír Závodný
- Bytový dom Nad Lúčkami, Bratislava, realizácia 2000, autori: Juraj Závodný, Ľubomír Závodný
- Westend, Polyfunkčný dom, Bratislava – Patrónka, realizácia 2001, autori: Ľubomír Závodný, Juraj Sumbal
- Tatracentrum, Bratislava – Hodžovo námestie, realizácia 2001, autori: Ľubomír Závodný, Matej Siebert, Radomil Kachlík, Peter Vavrica
- 250 Bytov – Bratislava-Vrakuňa, realizácia 2003, autori: Ľubomír Závodný, Peter Vodrážka, Dalibor Michalák
- Dom nábytku Atrium, Bratislava-Petržalka, realizácia 2003, autori: Ľubomír Závodný, Peter Vodrážka, Juraj Sumbal, Dalibor Michalák, Dano Priehoda

- Národná banka Slovenska, Lučenec, realizácia 2003, autori: Ľubomír Závodný, Georg Bliznakov, Matej Siebert, Peter Vodrážka
- Ingsteel, administratívna budova, Bratislava-Ružinov, realizácia od 2003, autori: Ľubomír Závodný, Dano Priehoda
- Investičná rozvojová banka, rekonštrukcia budovy Metropol, Bratislava, 2003, autori: Ján Bahna, Ľubomír Závodný
- TatraCity, Bratislava, realizácia od 2009, autor: Ľubomír Závodný
- Bytové domy Condominium Renaissance, Bratislava, realizácia 2008, autori: Juraj Polyák, Ľubomír Závodný
- Bytové domy A+B, Bratislava, realizácia 2009, autor: Ľubomír Závodný
- Vila Vlčkova, Bratislava, realizácia 2008, autori: Ľubomír Závodný, Peter Vodrážka, Dalibor Michalák
- Vila Hrozno, Bratislava, realizácia 2008, autori: Ľubomír Závodný, Peter Vodrážka, Dalibor Michalák
- Vila Devín, Bratislava, realizácia 2009, autori: Ľubomír Závodný, Peter Vodrážka, Juraj Sumbal
- Vila BoBo, Bratislava, realizácia 2008, autor: Ľubomír Závodný
- Vila Devín 2, Bratislava, realizácia 2012, autori: Ľubomír Závodný, Peter Vodrážka
- Vila Slovinec, Bratislava, realizácia 2012, autori: Ľubomír Závodný, Michal Lang,
- Vila Kĺzavá, Bratislava, realizácia 2012, autor: Ľubomír Závodný
- Dom v jame, Bratislava-Záhorská Bystrica, realizácia 2010, autor: Ľubomír Závodný
- Vila Červeňova, Bratislava, realizácia 2011, autori: Ľubomír Závodný, Peter Novotný
- Interiér Slovenskej komory architektov, Bratislava, realizácia 2010, autori: Jana Švecková, Ľubomír Závodný
- Cassovar Bussines Center, Košice, realizácia 2010 – 2011, autori: Ľubomír Závodný, Tomáš Auxt, Tomáš Bartko
- Rodinné domy 1_2_3, Bratislava, Bratislava, realizácia 2011, autori: Ľubomír Závodný, Jana Švecková, Michal Bielik
- Vila 96, Bratislava, realizácia 2016, autori: Ľubomír Závodný, Michal Bielik, Miloš Hájnik
- Domy Kramáre, Bratislava, vo výstavbe od 2019, autori: Ľubomír Závodný, Michal Bielik, Antónia Števanková
- Vila G, Bratislava, Stará vinárska, 2019, autori: Ľubomír Závodný, Michal Bielik, Antónia Števanková
- Rodinné domy H+S, Bratislava Koliba, 2019, autori: Ľubomír Závodný, Michal Bielik
- Bytový dom Mickiewiczova ul., Bratislava, 2019, autori: Ľubomír Závodný, Michal Bielik
- Bytový dom Krasovského, Bratislava, 2020, autori: Michal Bajan, Ľubomír Závodný, Michal Bielik, Antónia Števanková
- Rodinný dom Radvanská, Bratislava, 2024, autori: Ľubomír Závodný, Michal Bielik
- Vila Z1 a Z2, Bratislava, vo výstavbe od 2025, autori: Ľubomír Závodný, Michal Bielik
- Polyfunkčný objekt Svoradova, Bratislava, vo výstavbe od 2021, autori: Ľubomír Závodný, Michal Bielik, Antónia Števanková

Pedagogická činnosť

Ľubomír Závodný od roku 2004 pôsobí na Fakulte architektúry a dizajnu STU v Bratislave. Najprv ako hosťujúci docent a od roku 2006 ako hosťujúci profesor. Vedie ateliéry, semináre, prednáša na Ústave architektúry obytných budov predmety súvisiace s problematikou bývania. Jeho podnetné prednášky prezentuje aj vo výuke na Univerzite tretieho veku. Pod jeho vedením skončilo viac ako 80 diplomantov. Teoretickú výuku prepája s praxou. Študentov často pozýva na konzultácie do svojho ateliéru. Rád sa venuje aj výuke študentov a študentiek v prvých ročníkoch, čím výrazne prispieva k ich skorému formovaniu názorov na súčasnú architektúru. V rokoch 2010 – 2020 pôsobil ako zástupca vedúcej Ústavu architektúry obytných budov a taktiež bol aj garantom Otvoreného ateliéru praxe (2014 – 2016). Od roku 2019 vedie Vertikálny ateliér Závodný, ktorý sa orientuje na riešenie aktuálnych úloh z praxe.

„Príde deň
Skús to ešte raz
Splň si sen
Len sa neuraz"
Meky Žbirka

CENA EMILA BELLUŠA 2025

Vydal Spolok architektov Slovenska
vo Vydavateľstve SAS

ISBN 978-80-89934-23-2

© SAS 2025
Vydavateľstvo Spolku architektov Slovenska
Panská 15, 811 01 Bratislava

Zostavili: Lenka Justová, Jakub Hanták
Editori, redakcia: Andrea Bacová, Hana Kopecká, Jakub Hanták
Grafická koncepcia, dizajn a layout: Jakub Hanták
Texty: Ľubo Závodný, Andrea Bacová, Ivan Matušík, Matúš Dulla, Tomáš Berka, Imrich Pleidel, Peter Vodrážka, Juraj Sumbal, Juraj Šujan
Autori fotografií architektúry: Pavel Meluš, Ľubo Stacho
Autor fotoportrétov: Samuel Sleziak, @fotitosamo
Ostatné fotografie: osobný archív Ľuba Závodného
Video: Cena Emila Belluša 2025 – Ľubo Závodný: vyrobilo Nashymo.com

Autor fotoportrétu na obálke: Samuel Sleziak, @fotitosamo
Styling: Nehera

Hlavný partner

u. fond na podporu umenia

Publikáciu, výstavu a slávnostné odovzdávanie Ceny z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.

Publikácia reprezentuje výlučne názor autorov a fond nezodpovedá za obsah publikácie.

Partneri

FVU

Hlavný mediálny partner

PROJEKT
REVUE SLOVENSKEJ ARCHITEKTÚRY

Mediálni partneri

WWW.SK ARCHINFO

KONCEPT

ASB ARCHITEKTÚRA STAVEBNÍCTVO BIZNIS

admagazin.sk

RÁDIO_FM

Styling partner

NEHERA

Výstava Cena Emila Belluša 2025
11. 12. 2025 – 31. 3. 2026
Architektonická kancelária Ľubomír Závodný
Svoradova 7-9,
811 03 Bratislava

Otvorené pondelok až piatok
od 15:00 – 18:00 hod.

SPOLOK ARCHITEKTOV SLOVENSKA

SLOVAK ARCHITECTS SOCIETY

ISBN 978-80-89734-23-2